

Bun venit la recolta de căpșuni!
Salariul dumneavoastră minim este ...

Organizarea sindicală în munca
agricolă a migranților. O comparație
la nivel internațional

Editori: Campania Sezonieri, cu sprijinul lucrătorilor agricoli în Austria
ai Forumului european al cetățenilor și cetățenelor

Traducere din limba germană: Hans Hedrich

Conținut

4

MAI AVEM MULTE DE FĂCUT!

Cuvânt introductiv și bun venit din partea lui **Susi Haslinger** și al lui **René Schindler**, Sindicatul de Producție/PRO-GE (Austria)

6

CUM SĂ DEVENIM SOLIDARI ȘI CAPABILI DE ACȚIUNE

Activități, scopuri și căutări în **campania »Sezonieri«** –
din perspectivă **activistă**

12

PROTESTĂM!

Interviu cu **Sorin Oprișiu**, co-inițiatorul primei lupte de muncă
autoorganizate a lucrătorilor agricoli din Tirol

18

»TOTUL A ÎNCEPUT PENTRU CĂ VOIAM O DOVADĂ DE MUNCĂ ...«

Interviu cu **Violeta Popa**, fostă lucrătoare sezonieră
în landul Austria Inferioară/Niederösterreich

23

»AGRICULTURA ESTE UNUL DINTRE SECTOARELE CU CEL MAI MARE GRAD DE EXPLOATARE«

Interviu cu **Susi Haslinger** și **Lilla Hajdu**,
Sindicatul de Producție/PRO-GE (Austria)

31

»ÎNAINTE SĂ MERGEM ÎN INSTANȚĂ, ÎNCERCĂM SĂ COMUNICĂM«

Interviu cu **Sara El Goual**,
sindicatul lucrătorilor agricoli SOC-SAT (Spania)

37

MUNCĂ PROST PLĂTITĂ LA GOSPODĂRIA ȚĂRĂNEASCĂ »IDEALĂ«

Interviu cu **Philippe Sauvin**, l'autre syndicat (Elveția)

43..... DESPRE RECOLTA DE SPARANGHEL ȘI SALARIILE NEPLĂTITE

Interviu cu **Vladimir Bogoevski**, proiect »Mobilitate echitabilă«, despre inițiativa »Muncă agricolă echitabilă« (Germania)

49..... »LA VOSTRA LOTTA È LA NOSTRA LOTTA« – LUPTA VOASTRĂ ESTE LUPTA NOASTRĂ

Interviu cu **Lamin Camara, Irene Peano și Walter Ianuzzi**, Campagne in Lotta (Italia)

55..... FĂRĂ ORGANIZARE NU AI PUTERE

Interviu cu **Gerry McCormack**, Sindicatul Services Industrial Professional and Technical Union (Irlanda)

61..... IEȘIȚI DIN BIROURI! ... ȘI OFERIȚI CONSILIERE ÎN LIMBA MATERNĂ

Interviu cu **Bertold Dallos**, Uniunea Sindicală din Austria/ÖGB, organizația teritorială din landul Burgenland, proiectul »Consiliere multilingvă în zona de frontieră«

67..... »CREDEAM CĂ TREI EURO PE ORĂ AR FI NORMAL!«

Interviu cu **Andrei și Bogdan Oancea**, foști sezonieri agricoli în Tirol, implicați în campania »Sezonieri«

73..... MUNCA FĂRĂ ACTE, DAR NU ȘI FĂRĂ DREPTURI!

Sistemul angajării fără documente. UNDOK luptă împotriva acestei practici. Autoare: **Sandra Stern**

79..... PENTRU O DEMOCRATIZARE RADICALĂ A SISTEMULUI AGRICOL ȘI ALIMENTAR

Suveranitate alimentară fără condiții bune de muncă? Imposibil! Autoare: **Brigitte Reisenberger**

Mai avem multe de făcut!

Cuvânt introductiv și bun venit din partea Sindicatului de Producție/Produktionsgewerkschaft (PRO-GE)

În Austria ne place să mâncăm legume și fructe produse la noi în țară: Sunt de bună calitate și nu se aduc de la distanțe mari. Prea rar ne întrebăm însă: Oare cine sunt cei care ne livrează mâncarea - proaspătă și ieftină? Sunt mai ales miile de sezonieri care recoltează sparanghelul, varza, căpșuni și multe altele.

**Pentru noi
ca sindicat,
munca sezonieră
în agricultură
este o provocare
cu totul nouă**

În ultimii ani, PRO-GE a aflat în mod repetat despre condițiile de muncă mizere ale lucrătorilor și lucrătoarelor din agricultură: un program de muncă incredibil de lung, plata cu mult sub normele contractului colectiv de muncă și condiții de cazare inumane.

Indubitabil, sezonierii din agricultură sunt una dintre cele mai exploatare grupări de angajați din Austria. Cei mai mulți dintre ei vin din străinătate, sunt sceptici vizavi de orice fel de instituții, cum ar fi, de pildă, sindicatele. Perioada lor de sejur în Austria e scurtă, iar în privința drepturilor ce li se cuvin, cunoștințele lor sunt aproape nule. În calitate de sindicat din sectorul de producție, am fost conștienți că trebuie să întreprindem ceva și, totodată, această situație aduce cu sine o serie de provocări cărora nu le vom putea face față singuri sau cu metodele folosite în trecut.

Alături de organizații nonguvernamentale, activiști și activiste am lansat o campanie pentru îmbunătățirea condițiilor de lucru ale muncitorilor și muncitoarelor din agricultură în Austria, cunoscută sub numele de »Sezonieri«. În cadrul campaniei aducem la cunoștința publicului gratuit, anonim și în limba maternă drepturile

angajaților – cu afișe, pliante distribuite în câmp, o pagină de internet (sezonieri.at) și telefoane »hotline«. În luna mai, 2016 am participat la conferința »Bun venit la recolta de căpșuni! Salariul dvs. minim este ...«, o bună ocazie pentru a învăța și a face schimb de experiență la nivel internațional.

În broșura de față dorim să vă prezentăm aspecte din viața sezonierilor migranți, provocările cu care ne confruntăm ca sindicat și activiști și posibile-

le strategii de soluționare ale problemelor. Primele succese pe care vi le prezentăm ne dau curajul să continuăm – pentru că mai avem multe de făcut!

Cu drag!

René Schindler, secretar federal PRO-GE, departamentul juridic și social

Susanne Haslinger, expert juridic și politici sociale PRO-GE

Cum să devenim solidari și capabili de acțiune

Într-o zi de octombrie 2013, aproximativ 70 de muncitori sezonieri din România și Serbia au organizat o grevă spontană la o fermă de legume din landul Tirol/Austria. Prin acest protest cu impact mediatic voiau să atragă atenția asupra condițiilor lor de muncă, inumane. Cu puțin timp în urmă, în luna august, sezonierii români și maghiari s-au adresat sindicatului PRO-GE pentru a se apăra împotriva exploataării lor. Un an mai târziu a demarat campania »Sezonieri«, denumire aleasă în deplină cunoștință de cauză în limba română, pentru drepturile lucrătorilor agricoli în Austria. Ce urmărește campania »Sezonieri«? De ce a fost nevoie să apară? Și care este bilanțul provizoriu după trei ani de la lansare? Va prezentăm activitățile, scopurile și ... căutările în campania »Sezonieri« – din perspectivă activistă.

Lupta lucrătorilor agricoli pentru propriile drepturi scoate în evidență un aspect din practicile de zi cu zi în această ramură economică: salarii de dumping, cu mult sub nivelul contractelor colective de muncă, neplata orelor de muncă suplimentare, pe timp de noapte sau la sfârșit de săptămână, depășirea orelor legale de lucru, cazarea în spații necorespunzătoare, apariția unor situații de constrângere pentru angajați, asemănătoare celor în traficul de

persoane. Și toate acestea se întâmplă chiar în jurul nostru – în producția mult vestitelor »legume autohtone«.

Cele două cazuri susmenționate sunt cu atât mai remarcabile cu cât avem de-a face cu un grup social considerat aproape incapabil de organizare și asumare a unor conflicte. Munca sezonieră și agricolă sunt forme deosebit de precare de muncă pentru migranți. Exemplele ne demonstrează că impunerea

unor drepturi este fezabilă chiar și în asemenea condiții vitrege. În landul Burgenland, PRO-GE a obținut compensații pe cale extrajudiciară pentru colegii lor, în cuantum de câteva mii de euro de persoană. În landul Tirol, sezonierii, reprezentați de Camera de Muncă (Arbeiterkammer), au obținut de la fermier, pe cale extrajudiciară, compensații totale de 110.000 de euro.

Munca în agricultură, munca sezonieră și piața muncii în agricultură

Din punct de vedere legal, la »munca agricolă« și »munca sezonieră« (denumire oficială: »Forțe de muncă străine cu permisiune temporară«) este vorba de relații contractuale temporare de muncă, fără perspective de angajare pe termen mai lung. Atât lucrătorii agricoli cât și cei sezonieri au nevoie de permise de muncă, contingentate (limitate în număr) pentru fiecare land federal. În prezent însă, majoritatea angajaților din agricultură este reprezentată de migranți și »navetiști« din așa-zisele noi state membre est- și sud-est-europene ale UE care, cu excepția cetățenilor croați, au acces liber la piața muncii. Agricultura și sil-

vicultura reprezintă, în perioada muncilor mai intense, ramura cu cel mai mare procentaj de salariați migranți în Austria. Conform

Sezonierii agricoli care luptă pentru drepturile lor sunt un grup social considerat aproape incapabil de organizare și asumarea unor conflicte.

datelor oficiale, la sfârșitul lunii iunie 2015, dintre cei 29.697 de lucrători din cele două ramuri, 17.287 persoane nu aveau cetățenia austriacă – reprezentând aproape 60% din total.

Politica agrară și lupta sindicală, gândite împreună

În producția agricolă avem de-a face cu un cerc vicios – și asta nu doar în Austria. Comerțanții engros îi presează pe fermieri să producă tot mai ieftin. Doar câteva dintre organizațiile profesionale, mai mici, se opun. Politica

agrară europeană și națională sprijină, în primul rând, creșterea suprafețelor, iar politica dezastroasă a prețurilor produselor agricole duce la supraexploatarea sistematică a forței de muncă – fie că este vorba de membri de familie sau angajați

Principiile comerțului echitabil trebuie să fie aplicate și la merele din Stiria, ridichiile din Tirol și vinul din Burgenland

salariați. În timp ce marile ferme își cresc în acest mod profitul, fermele mici abia reușesc să se mențină în viață.

Nici etichetele »bio« și »regional« nu mai asigură condiții echitabile de producție. Termenul de comerț echitabil (fair trade), încetățenit în contextul producției transcontinentale, este cu totul inexistent, când se vorbește despre merele din Stiria, ridichiile din Tirol sau vinul din Burgenland.

Prin campania »Sezonieri« dorim să dezbatem, atât teme legate de drepturi de muncă, cât și legate de antirasism în contextul politicilor agricole. La fel, dorim să integrăm în munca sindicală și probleme legate de agricultură.

Campania »Sezonieri« – activități și scopuri

Campania »Sezonieri« este o inițiativă comună a mai multor grupări active în domeniul sindical, al politicilor agricole și de migrație. Obiectivul principal este informarea despre drepturile ce decurg din contractele colective de muncă, legislația muncii și cea socială, cât și realizarea acestor drepturi pe plan individual și colectiv. Campania sezonieri dorește să sprijine lupta sindicală și demersurile de autoorganizare, iar, în al treilea rând, urmărește îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale salariaților din domeniul agricol, nu doar în cazuri punctuale, ci la scară generală și pe termen lung. Îi informăm pe lucrătorii agricoli cu materiale editate în mai multe limbi, prin telefon, cu afișe de mari dimensiuni în zonele de frontieră, intrăm în legătură directă cu lucrătorii pe câmp,

20. & 21. MAI 2016: FORUM ZU
GEWERKSCHAFTEN, (MIGRANTISCHER)
LANDARBEIT UND ORGANISIERUNG.
EIN INTERNATIONALER VERGLEICH

**Willkommen bei der
Erdbeerernte!**

Ihr Mindestlohn beträgt ...

DISKUSSIONSVERANSTALTUNG:
FREITAG, 20. MAI, 18.00 UHR
IM BILDUNGSZENTRUM DER AK WIEN
THERESIANUMGASSE 16-18, 1040 WIEN

WORKSHOPTAG:
SAMSTAG, 21. MAI, 9.30-17.30 UHR
IM ÖGB-CATAMARAN
JOHANN-BOHM-PLATZ 1, 1020 WIEN

WWW.SEZONIERI.AT
WWW.FACEBOOK.COM/SEZONIERI

MIT

IRENE PEANO, WALTER IANNUZZI,
LAMIN CAMARA
CAMPAGNE IN LOTTA (ITALIEN)

PHILIPPE SAUVIN
L'AUTRE SYNDICAT (SCHWEIZ)

VLADIMIR BOGOESKI
BERATUNGSSTELLE FAIRE MOBILITÄT
(DEUTSCHLAND)

GERRY McCORMACK
SERVICES INDUSTRIAL PROFESSIONAL
AND TECHNICAL UNION (IRLAND)

SUSANNE HASLINGER

AUS ORGANISATORISCHEN GRÜNDEN
ERSUCHEN WIR UM ANMELDUNG BIS
15. MAI UNTER: SEZONIERI@GMX.AT

AM WORKSHOPTAG (21. MAI) WIRD KIN-
DERBETREUUNG ANGEBOten. BITTE
BEDARF BEI DER ANMELDUNG VERMER-
KEN.

DIE TEILNAHME AN DEN VERANSTAL-
TUNGEN IST KOSTENLOS. FÜR DAS
LEIBLICHE WOHL IST GESORGT VOR
ALLEM DER WORKSHOPTAG SOLL
ALLEN INTERESSIERTEN DAS MITMA-
CHEN BEI DER SEZONIERI-KAMPAGNE
ERMÖGLICHEN.

»BUN VENIT LA RECOLTA DE CĂPȘUNI!« VIENA (AUTRIA), 20./21. 5.
2016: De ce există și în prezent în agricultură atât supraexploatare?
Prin ce devine interesant un sindicat pentru lucrătorii agricoli? Și cum
poți lupta în același timp pentru drepturi sindicale și pentru dreptul
de ședere? Activiști și activiste, lucrători agricoli, reprezentanți atât ai
sindicatelor de bază, cât și a marilor sindicate specializate, s-au întâl-
nit în luna mai în Viena, la invitația campaniei «Sezonieri», pentru a
împărtăși din experiențe și strategii. Foto: Karl-Friedrich Brenning

oferim consiliere și suport juridic și cooperăm cu mass-media. Parteneriatul dintre sindicat, organizații non-profit și activiști este esențial. Pe de o parte, diferențele dintre culturile organizaționale și de lucru ale părților implicate reprezintă o provocare,

Cum putem obține continuitate în organizare într-un domeniu în care muncitorii/muncitoarele sunt în continuă mișcare?

pe de altă parte însă, spectrul larg de competențe contribuie semnificativ la succesul campaniei. Pentru noi, ca activiști campania »Sezonieri« reprezintă un exercițiu concret de combatere a unor situații de precaritate și de acțiune comună și solidară.

Campania sezonieri – succese și provocări

La un an și jumătate după greva spontană a celor 70 de sezonieri

din Tirol, i-am vizitat pe unii dintre ei în România, în județul Sibiu. Am dorit să documentăm din nou, retroactiv, lupta lor și să aflăm ce concluzii au tras din asta. Toți ne-au primit cu drag; reflectarea luptei lor este însă diferită de la caz la caz. Unii se confruntaseră cu problema imaginii de »luptători« pe care o dobândiseră și care-i împiedica să mai găsească de lucru în agricultură în Austria, iar traiul în străinătate, fără un loc de muncă, le fusese greu. Alții erau bucuroși că au încheiat cu munca sezonieră și că s-au întors acasă, la copii. Unii recomandă lupta pentru salarii și drepturi sociale, iar alții nu recomandă asta, efortul fiind considerat prea mare și rezultatul nesatisfăcător. Am purtat o discuție mai lungă cu Sorin Oprișiu, unul dintre personajele-cheie a protestului (vezi pag. 12). Alți doi foști sezonieri (vezi pag. 18) care, într-un caz similar, luptaseră și ei în Tirol pentru drepturile lor, participă azi la campania »Sezonieri«. PRO-GE a reușit în mai multe cazuri să recupereze pentru sezonieri salarii neplătite (o lucrătoare sezonieră relatează despre propriul ei caz la pag. 18). Unele îmbunătățiri pot fi obținute și în

mod indirect, fie datorită poziției de negociere mai favorabile a sezonierilor mai bine informați din punct de vedere juridic, fie datorită presiunii publice care-i determină pe angajatori să se conformeze. Sunt lucrători agricoli / lucrătoare agricole care se folosesc de cunoștințele despre salarii minime, limita orelor de lucru s.a., dobândite în cadrul campaniei, pentru a obține îmbunătățiri punctuale.

Totuși, rămân și o serie de provocări. Necunoașterea limbilor străine respective ne împiedică în muncă, ne confruntăm cu dificultatea de a organiza și clădi relații de încredere într-un domeniu în care salariații sunt într-o continuă mișcare, nu găsim suficiente puncte în care să aplicăm presiune sistematică pe angajatori pentru schimbări de durată, dincolo de succese punctuale și de moment. Nu în ultimul rând, obiectivul inițierii și susținerii autoorganizării sindicale rămâne încă un deziderat pe agenda campaniei.

Bun venit la recolta de căpșuni ...

Pe acest fundal, am lansat în mai, 2016 o invitație la un forum sindical, la Viena pe

tema syndicate, muncă agricolă, migrație, organizare – sub titlul: »Bun venit la recolta de căpșuni! Salariul dvs. minim este...«

Timp de două zile, colegii noștri și kolegele noastre, germani, irlandezi, italieni, austrieci și elvețieni, din domeniul sindical, activist și al muncii agricole au împărtășit din experiențele lor și au discutat despre munca sindicală de bază în agricultură. Prin această broșură dorim să documentăm, să transmitem exemple internaționale de bune practici, completate cu un număr de alte contribuții, să învățăm din acestea și să comparăm strategii și dificultăți întâmpinate.

Lisa Bolyos, Cordula Fötsch, Markus Griesser, Iris Hanebeck, Karin Jović, Traude Kotek, Daniela Koweindl, Sónia Melo

Protestăm!

Cu sloganul »Protestăm!«, inscripționat în verde-neon pe o pancartă, 70 de sezonieri au protestat în octombrie 2013 la cea mai mare fermă de legume din Tirol, cerându-și salariile restante. Sorin Opreșiu, în vârstă de 40 de ani, din România, a fost cel care a scris pancarta de protest și, mai ales, unul dintre cei patru inițiatori ai primei lupte de muncă autoorganizate a sezonierilor din Austria. **Sorin Opreșiu în discuție cu Sónia Melo.**

Ce amintiri îți vin când te gândești la protestul de la ferma Schotthof, al fermierului Josef Norz, din Thaur?

Dacă rămâneam uniți, am fi obținut mult. Așa a și fost în prima zi de protest, dar apoi au început să negocieze fiecare cu șeful în nume propriu. Asta nu e bine. Singurul lucru bun este că acum cei care lucrează acolo o duc mai bine, sper. Noi nu am câștigat nimic.

De ce nu au rămas toți uniți? Exista o dinamică de grup după ce 70 dintre cei 120 de lucrători au încetat munca...

După încetarea muncii, șeful s-a folosit de diverse tactici pentru a ne slăbi grupul, chemându-i în secret pe unii dintre noi la birou

să le ofere bani ...dimineața la ora trei! Voia să înceteze protestul și oamenii să plece cât mai repede acasă.

Cum s-a ajuns la protestul comun?

Nu a fost doar ideea mea, cu toate că asta au susținut mulți, inclusiv șeful. Pentru că toți veneau la mine și îmi cereau sfaturi. Atât colegii/colegele, cât și șeful mă respectau. Eu nu m-am văzut niciodată lider, dar observasem că ceea ce spun eu este luat în serios și așa am ajuns repede într-o poziție de lider. Pentru mine era important să rămânem uniți, să acționăm în interesul grupului. Am fost patru persoane care am declanșat protestul. Ne întâlnisem de mai multe ori pentru

planificări, am împărțit sarcinile. La »Schotthof« plata se face în fiecare prima zi a lunii, după masă. Ne gândisem să protestăm înainte să semnăm pentru bani pentru că altfel ne va trimite acasă, fără probleme.

Cum s-a desfășurat, începând cu ideea și până la punerea în practică?

Pe 1 octombrie, la ora 6 dimineața, am intrat în birou și i-am zis șefului că vrem diferența de salariu pentru toți anii cât am lucrat la el. I-am zis: –Vrem ceea ce ni se cuvine! El se prefăcea că nu înțelege. După care a zis deja celebra frază »Dacă vă dau baniiăștia, voi da faliment.« Ne-a mai zis că putem pleca cu toții pentru că nu vom primi nimic de la el. Îmi pare rău că nu am înregistrat discuția, pentru că mai târziu a negat că ne-ar fi refuzat sporurile pentru anul în curs.

V-a sprijinit cineva? Cum au reacționat cei de la Schotthof?

Înainte de protest am fost la Camera de muncă agricolă (Landarbeiterkammer) ca să ne informăm. Atunci, juristul Günter Mösl ne-a spus să încercăm să rezolvăm totul la nivel de fermă, adică direct cu șeful.

Atunci am înțeles deja că nu voia să ne ajute. În ziua protestului Mösl era de față cu noi, în biroul șefului. Vorbea foarte repede cu Norz, în germană, așa că noi nu am înțeles nimic. După care a dispărut pentru o zi și nu era de găsit. Mi-a lăsat impresia că era mai mult de partea fermierului. Ar fi trebuit să se implice pentru noi, să ne încurajeze și să ne informeze. Dar n-a făcut asta.

Fermierul mi-a oferit până la 70.000 de euro ca să dizolv protestul

Încă în aceeași zi, Norz mi-a spus că pot să-i duc acolo pe cine vreau, pentru că nu trebuie să ne dea bani. Când a văzut că treaba e serioasă, m-a chemat la el, mi-a oferit bani ca să fac în așa fel încât să se dizolve protestul. Mi-a oferit 60-70.000 de euro. Eu aș fi luat banii dar soția mea a zis că nu-i putem dezamăgi pe ceilalți. Cu toții protestam din același motiv: Voiam banii pentru care lucrasem.

»PROTESTĂM!« THAUR (AUSTRIA), 1. 10. 2013: Aproximativ 70 de sezonieri din Serbia și România se organizează și fac grevă la ferma »Schotthof«, cel mai mare producător de legume din Tirol. Protestează împotriva condițiilor de muncă și cer să fie plătiți conform contractului colectivă de muncă. Foto: Daniel Liebl, zeitungsfoto.at

După cele întâmplate, ați găsit pe cineva care să vă reprezinte juridic?

În ziua următoare am fost la un avocat la Innsbruck, dar acesta era avocat de divorțuri și nu ne putea ajuta cu adevărat. Până la urmă am primit un avocat din partea Camerei de muncă (Arbeiterkammer) Tirol, iar pe 3 octombrie am semnat împuternicirile, într-o sală mare, la Camera de muncă. Atunci mai eram doar 43 de persoane pentru că, între timp, unii plecaseră acasă, după ce primiseră bani de la șef. După ce noi am semnat hârtiile, am plecat cu toții, încă în aceeași zi, în România și Serbia. Peste două luni ne-am întors cu toții la Innsbruck ca să luăm banii în primire pentru că avocatul ajunsese la o înțelegere amiabilă cu Norz. Noi ne-am bucurat, dar nu știam câți bani vor fi. Când am sosit și încă înainte să primim banii a trebuit să semnăm ceva... Eu nu știam exact ce scria pe hârtie pentru că nu era nimeni cu noi care să traducă.

Până la urmă, cum s-a terminat protestul?

Când am văzut că pentru fiecare dintre noi aveau câte 2600 de Euro – suma totală fusese de

110.000 de euro – eu am plecat pentru că nu voiam banii aceia. Era foarte puțin, prea puțin. Dar mulți dintre noi nu aveau casă, nu aveau un loc de muncă. Era în decembrie, se apropia Crăciunul – de aceea mulți erau foarte

Norz s-a îmbogățit pentru că ne-a exploatat la maxim

bucuroși și au luat banii. Până la urmă i-am acceptat și eu dar am fost foarte dezamăgit.

Tu și cu soția ta, Monica, ați lucrat din 2003 până în 2013 la Schotthof. Ce v-a făcut, după zece ani, să protestați?

Noi deja de mult nu mai eram mulțumiți acolo. Tot mai mulți ni se alăturau – la început fusesem 40, după aceea 70 de persoane. Evenimentul care a declanșat totul se întâmplase cu un an în urmă când doi angajați din Serbia și-au cerut drepturile și au primit câteva

mii de euro. Noi toți știam asta. Nu am reacționat în vreun fel, dar scânteia s-a aprins. În plus, o colegă de lucru se informase în detaliu despre drepturile noastre și a stat de vorba cu noi. De ani buni știam de fapt că Norz se îmbogățește pe spatele nostru dar pur și simplu

Ne-am unit pentru că împreună ne simțeam puternici

am ignorat asta. Aveam nevoie de bani, chiar dacă erau puțini. Fiecare avea și un motiv personal să protesteze și așa ne-am unit - împreună ne simțeam puternici.

Ce te-a motivat pe tine?

Soția mea, Monica, și cu mine, ne doream de mai mulți ani un copil. Dar nu se 'întâmplă'. Noi lucram câte 14 ore pe zi, șapte zile pe săptămâna, într-un stress enorm. Știam că dacă vrem o familie, atunci trebuie să plecăm de aici.

Cum erau condițiile de muncă?

Catastrofale. Dacă mă gândesc cum a fost, mi se face rău. Nu îmi place să vorbesc despre asta. Acuma mi-e rușine că am acceptat să stau atâta timp acolo. Lucram între 350 și 420 ore pe lună, nu am primit niciodată sporuri pentru ore suplimentare, nici bani de concediu sau de Crăciun. Trebuia să plătim pentru absolut orice: pentru utensilele de lucru, pentru gumele cu care legam zarzavaturile, pentru cămăruța în care locuiam, pentru mâncare, pentru mașina de spălat... pentru tot. Și nu se mulțumeau cu asta. Soția mea făcea curat și la o prietenă a patroanei și primea 5 euro pe oră de la șefa – că să aflăm că șefa lua 15 euro pe oră, din care păstra 10 pentru ea.

În ce relații erai cu patronul și patroana?

La Schotthof noi toți eram doar niște numere. Șeful nu ne cunoștea numele, cu mici excepții. Pe al meu îl știa. Bătrânul Norz, tatăl, a plâns când am plecat de acolo – el ne vedea ca pe o familie. Bătrânul măcar avea sentimente, nu ca soția lui,

fiul sau nora. Când am început munca la Schotthof, aveau 70 de angajați; acum sunt 140. Pe atunci, noi spălam ridichiile în roabă, acum au utilaje din cele mai moderne. El s-a îmbogățit pentru că ne-a exploatat la modul extrem.

Cât era plata la Schotthof?

Monica lucra doar la recoltă și primea maxim 4 euro pe oră, la fel și eu, timp de mai mulți ani. În ultimii doi ani am ajuns șef de echipă, tractorist și șofer; îi duceam pe muncitori la câmp și câștigam 5 euro și 30 de cenți pe oră.

Regreți că ai protestat atunci?

Nu regret – mai ales pentru starea mea de sănătate. Acum lucrez în Bavaria, la o firmă de construcții, la asfaltat de străzi. Lucrez 160 de ore pe lună și câștig 2500 de euro. La Schotthof câștigam 2000 de euro în ultimii doi ani, dar trebuia să lucrez 400 de ore. Soția mea și cu mine avem acum un copil mic și suntem mulțumiți. Păcat că ei sunt în România, la Șura Mare, lângă Sibiu și îi văd doar o dată la șase – opt săptămâni. Și pentru Monica e greu pentru că

e singură cu copilul. Dar nu duce lipsă de nimic, financiar vorbind, și asta e bine. Sigur că aș vrea să trăiesc și eu în România, doar că acolo nu e de lucru sau doar muncă prost plătită. Dacă nu era așa, nu aș fi aici.

Te implici pentru drepturile tale și ale colegilor tăi și la firma la care lucrezi acum?

Aici nici nu se pune problema dacă ni se respectă sau nu drepturile. Suntem informați despre drepturile noastre – nu doar despre obligații. Dar rămân cu ochii pe ei... (*zâmbește*).

»Totul a început pentru că voiam o dovadă de muncă ...«

Timp de șapte ani, Violeta Popa (nume fictiv) a lucrat la recolta de varză, a săpat buruieni, uneori și 17 ore pe zi. Toate acestea pentru un salariu mizer și fără să fi fost înregistrată cum trebuie la asigurările sociale. Ferma la care lucra deține o certificare »Pro Planet«*. După ce primise într-un magazin local un pliant al campaniei »Sezonieri« cu informații despre drepturile ce i se cuvin, a luat legătura cu sindicatul. De atunci au trecut un an și jumătate și încă mai așteaptă să se încheie procesul în instanță. În interviul realizat de Hans Hedrich este scoasă în evidență dificultatea de a obține drepturi pe cale juridică.

Ați lucrat la o fermă în landul Austria Inferioară/Niederösterreich. Cât timp ați fost acolo și din ce consta munca de zi cu zi?

Am ajuns acolo în 26 decembrie 2007, printr-o cunoscută. Lucram într-un sat cu 20 de case și un magazin. Pentru lucru ne sculam la ora 5 dimineața și mergeam pe câmp. Acolo săpam buruieni pe parcelele de varză și o recoltam când era coaptă. Toată ziua lucram pe parcelă și noaptea în hală. În hală, pregăteam și ambalam ce recoltam ziua. Puneam varza în lădițe sau la sac, pentru clienți. Munca dura 13, 15, 17

ore pe zi. Odată la 2-3 luni lucram chiar și 24 de ore pe zi, fără să dormim măcar jumătate de ora! Soțul meu lucra și mai mult decât mine. Când eu mă culcam seara, el mergea la Viena, la piața engros, la descărcat camioane.

Cât va plătea fermierul?

Până în aprilie 2014 am primit 3,50 euro pe oră. Apoi ne-am certat cu el și i-am spus că nu ne mai întoarcem și atunci ne-a dat 5 euro pe oră.

Cum erau condițiile de muncă și de cazare?

Locuiam în subsolul casei fer-

mierului. La început, condițiile erau foarte proaste! În cele patru camere erau doar niște paturi de fier și nu era nici măcar ciment pe jos. Baia era comună, pentru toți. Noi am pus apoi parchet și în baie gresie. Mâncarea ne-o cumpăram noi. Uneori ne aducea de mâncare pe câmp, când voia să lucrăm mai mult. Hainele de lucru și cuțitele pentru tăiat varza ni le aduceam noi, din România. Nu vreau să vorbesc totul de rău... La alte ferme se scădea din salariu pentru curent, apă, hârtie igienică, dar la noi nu pentru că nu erau condiții bune de locuit – și oricum eram tot timpul afară, la lucru. Dormeam doar 3-4-5 ore ... Partea bună este că am câștigat ceva bani – aveam nevoie de ei! –, altfel nu rămâneam acolo șapte ani!

Cum era situația dvs. în România înainte să mergeți acolo? Ce v-a făcut să mergeți atât de departe de acasă?

Noi lucrasem și în România la solarii, la legume – și prietena asta a noastră ne-a spus: –Hai-deți în Austria! Aici se câștigă mai mult! În România câștigam 20.000 de lei (4.500 de euro) pe an. Banii ăștia îi câștigam în

Austria în două luni, pentru că lucram multe ore! Dacă am fi lucrat cu program normal, am fi câștigat doar 700-800 de euro pe lună.

Ce întâmplare v-a determinat să mergeți la sindicat?

Păi, auzisem de la prieteni români și de la fratele meu din Germania că avem dreptul să primim alocație pentru copii și că pentru asta ne trebuie acte (dovadă de muncă) de la fermi-

Am luptat să obținem un salariu de 5 euro pe oră – înainte primeam 3,50

er. Atunci am zis: –Să ne dea și nouă un act că lucrăm la el! Dar el nu a vrut să ne dea! Noi cunoscusem acolo în sat o vânzătoare la magazin care vedea că mergem la cumpărături direct de pe câmp, cu hainele murdare ... Ea ne tot întreba cum e la fermă și cum e șeful. Noi spuneam că e bine – că doar locuiam la el în casă! Cum puteam să spunem

altceva? Ea a spus că ne vede muncind din greu doar că noi nu vrem să spunem asta! Într-o zi ne-a dat un bilețel, un pliant, în română, și acolo scria adresa sindicatului și un număr de telefon, al Alinei Stocker [translatoare de română în campania »Sezonieri«]. După ce ne-am întors în țară am sunat, în ianuarie 2015, la sindicat și ei ne-au oferit să ne ajute. Atunci noi eram șapte persoane. În februarie 2015 sindicatul a început să-i ceară fermierului salariile restante iar în ianuarie 2016 a depus cerere de chemare în instanță. Din păcate, nu am obținut nimic până acum.

Ați fost informați despre drepturile dvs. ca muncitori agricoli?

Nu, nu știam nimic până nu am citit foaia aceea primită de la vânzătoarea de la magazin – după șapte ani am aflat și noi!

Ați încercat să negociați chiar voi cu fermierul?

Noi ne-am întors în aprilie 2014 în România și i-am spus la telefon că nu mai mergem la el dacă nu ne plătește 5 euro pe oră. Până la urmă a fost de acord și noi ne-am dus din nou – până

în 1 decembrie. După aceea i-am cerut iarăși dovadă de muncă, dar fermierul ne-a refuzat din nou. De aceea am sunat la începutul lunii ianuarie 2015 la sindicat și în februarie a început procesul. Fermierul a aflat între timp de la colegi de-ai noștri că am luat legătura cu sindicatul și că am pornit proces împotriva lui – mai târziu a aflat toate astea și de la sindicat. Acei colegi, care practic ne-au »trădat«, s-au retras mai târziu din proces ca să poată lucra în continuare la fermă.

Din câte am înțeles, ați fost șapte persoane care ați început procesul, iar acum s-au retras câțiva și mai sunteți patru... De ce s-au retras ceilalți din proces?

Da, suntem patru. Să vă spun de ce s-au retras: Dacă ei primeau imediat, prin tribunal, banii pe care li-i datora șeful, ei în vara trecută, adică în 2015, nu ar fi retras imputernicirea pentru sindicat. Dar văzând că procedurile astea durează atât de mult, ei s-au dus înapoi la fermă ca să câștige din nou bani. Între timp fermierul le ridicase salariul la 6 euro pe oră, pentru 7-8 ore de muncă pe zi, pentru că-i veneau

multe controale! În schimb, muncitorilor li se scad acuma cheltuieli pentru apă, cazare și toate cele.

Spuneți-mi, vă rog, ce anume încercați să obțineți prin tribunal și despre ce sume de bani este vorba?

Fermierul să ne dea ștatul de plată pentru toți acei ani, respectiv, un contract de muncă din care să reiasă că nu am lucrat informal timp de șapte ani! Și să ne dea diferența de salariu de la 3,50 euro până la cât se plătea în mod normal. La asigurarea socială, în schimb, el declarase că eu aș fi lucrat câte două sau patru ore pe zi, cu întreruperi de 2-3 zile. Am aflat asta prin sindicat. Noi nu am semnat contract de muncă, dar șeful ne punea să semnăm în mod regulat niște hârtii »în alb«. Ce se întâmpla cu acele hârtii, nu știu. Am văzut că a depus și hârtii în numele nostru, nesemnate de noi. Atunci, cum poate demonstra că aș fi lucrat doar 4 ore pe zi, dacă eu nu am semnat acele hârtii?

Cum funcționează colaborarea dvs. cu sindicatul?

Ce să zic? Ei spun că au făcut ceva, dar la noi încă nu se vede

un rezultat pozitiv. Probabil că sunt ocupați și cu alte cazuri, dar ar fi trebuit să ne cheme măcar o singură dată la proces.

Unde lucrați acum?

De la 1 august lucrez în Italia, îngrijesc o persoană vârstnică. Aici e bine, pentru că »nu tragi

Nu trebuia să renunțăm timp de șapte ani la drepturile noastre!

în plug«! Îngrijești persoana, faci curățenie, faci de mâncare și atât. Plata e bună, locuiesc la persoana pe care o îngrijesc – deci am aceleași condiții de viață.

Credeți că a fost o decizie bună să luptați pentru drepturile dvs. sau regretați?

Nu! De ce să regretăm? Trebuia să facem asta mai demult în loc să stăm șapte ani fără drepturi! Când am ajuns o dată la spital, cu o răceală, din cauza condițiilor de muncă, soția fermierului

mi-a spus că va trebui să plătesc spitalizarea cu toate că nu era adevărat. În plus, a cerut doctorilor să mă externeze mai repede că să lucrez mai departe, pentru că ea are nevoie de mine la muncă, nu la spital!

Observații:

Procesul a fost înregistrat în ianuarie 2016. Reclamanții cer diferența de salariu, atât conform contractului colectiv de muncă pentru orele suplimentare, cât și sporurile pentru lucru la sfârșit de săptămână și de sărbători, bonusuri și bani de concediu pentru ultimii trei ani. Pretențiile salariale mai vechi de trei ani se prescriu. Până și majorarea salariului la 5 euro era cu mult sub nivelul contractului colectiv de muncă. În ciuda tuturor încercărilor, nu s-a ajuns la o înțelegere amiabilă. Violeta Popa și colegii ei au respins, evident, compensațiile nesatisfăcătoare oferite de angajatori.

În vara anului 2016, instanța de judecată a comandat o expertiză pentru stabilirea în mod realist a muncilor necesare la fermă, deoarece fermierul a refuzat să admită partea covârșitoare a orelor de lucru prestate. Exper-

Ce le-ați recomanda altor muncitori sezonieri în situații asemănătoare?

Să nu semneze contracte dacă nu sînt și în limba română! În rest, să aibă mai mult noroc decât noi!

tiza a fost realizată, ea confirmând în mare parte punctul de vedere al foștilor angajați. Până la ora actuală (sfârșitul lunii octombrie, 2016) încă nu s-a stabilit un termen de judecată pentru audierea Violetei Popa și a colegilor ei și pentru dezbaterea expertizei.

Din păcate, în Austria procesele în instanță pot dura luni sau ani întregi, ceea ce reprezintă o mare barieră pentru angajați – lucru intens criticat de sindicate.

*»Pro Planet« este un certificat de produse al grupului de retail Rewe. Conform informațiilor de pe pagina de internet www.pro-planet-label.com (accesată în 10. 10. 2016), certificatul »Pro Planet« înseamnă mai mult decât calitate a produselor – sustenabilitatea ecologică și socială fiind la fel de importante. Partener de proiect al »Pro Planet« în Austria este ONG-ul »Global 2000«.

»Agricultura este unul dintre sectoarele cu cel mai mare grad de exploatare«

În primăvara anului 2014, Sindicatul de Producție/Produktions-gewerkschaft (PRO-GE) a inițiat în patru landuri ale Austriei o campanie în favoarea lucrătorilor agricoli, cu participarea unor activiști/activiste și ONG-uri. După trei ani de activitate se înțelege tot mai bine cum funcționează exploatarea și încălcarea drepturilor lucrătorilor. Ce rezultate a adus, până în prezent, această campanie? Cum a schimbat munca sindicală? Care sunt poveștile de succes și provocările despre care ne pot relata colegile de la PRO-GE, Lilla Hajdu și Susi Haslinger? De Daniela Koweindl

De ce a inițiat PRO-GE campania »Sezonieri«?

Susi Haslinger: Ca sindicat acoperim întreg domeniul agricol, dar avem încă o serie de »șantiere în lucru«. În domeniul muncii sezoniere, gradul nostru de organizare este încă redus. Totodată, este vorba de un sector al economiei în care exploatarea este la ordinea zilei.

Care este cadrul legal al muncii sezoniere, din punctul de vedere al legislației muncii și sociale?

Susi Haslinger: Una dintre problemele de bază este aceea, că munca agricolă nu este reglementată la nivel central, ci de »land« federal. Există o lege a muncii cu nouă metodologii de aplicare diferite (pentru fiecare »land«), prin care se reglementează aplicarea legii. La fel, și contractele colective de muncă se încheie la nivel de »land«. Totuși, PRO-GE este parte contractantă doar în unele landuri, în celelalte aceasta este Camera de muncă agricolă. Asta înseamnă că nu putem influența condițiile de muncă

în toate landurile. În anumite situații suntem limitați – în mod cu totul atipic – la funcția de de monitorizare a drepturilor lucrătorilor agricoli, fără a ajunge vreodată în poziția de negociator al acestor drepturi.

Cine culege, de fapt, legumele pe care noi le cumpărăm?

Lilla Hajdu: Este vorba, în primul rând, de muncitori și muncitoare fără pașaport austriac. Datorită apropierei geografice față de noile state membre UE există și mulți navetiști: în Burgenland vin din Ungaria, în Niederösterreich din Slovacia, în Steiermark din Slovenia șamd.

Susi Haslinger: Un grup foarte mare îl constituie românii, urmați, la o anumită distanță, de bulgari. Mulți lucrători agricoli au un pașaport UE, dar sunt și mulți cetățeni din țări terțe: Serbia, Ucraina...

Lilla Hajdu: Nu demult am discutat cu doi lucrători care vorbeau arabă și franceză și care-mi spuneau că ar câștiga 3,50 euro pe oră și ar locui într-un cămin pentru azilanți. Sectorul agricol nu este dominat de bărbați, ci este mixt.

Apropo de salarii: Cum sunt condițiile de muncă?

Lilla Hajdu: Conform contractului colectiv, în Burgenland, salariul lunar brut este de 1162,80 euro pentru lucrători necalificați, în gospodăriile agricole. Cei mai mulți nu câștigă atâta, cu diferențe de la caz la caz.

Susi Haslinger: De regulă, se plătesc între 3,50 și 4,50 de euro pe oră. Conform contractelor colective, salariul este de 5–6 euro/ora. Salariu net! Nu am auzit să se fi plătit vreodată în agricultură ore suplimentare. La legume, se practică în mod curent și munca la sfârșit de săptămână.

Lilla Hajdu: În perioadele de vârf, se întâmplă ca oamenii să lucreze și peste treisprezece ore pe zi. Atunci când, din cauza vremii proaste, nu se poate lucra în câmp, lucrătorii nu primesc deloc bani. La fel și în caz de boală sau alte absențe. Se observă deci un model tipic de »muncă cu ziua«. Toate astea sunt în mod cert în contradicție cu legislația muncii. Și se mai observă că lucrătorii /lucrătoarele sunt concediați/concediate în caz de accident, boală sau sarcină.

Se aplică tot felul de trucuri pentru a încalcă drepturile muncitorilor, cu păstrarea aparențelor de legalitate ...

Lilla Hajdu: Da, deseori se utilizează două liste diferite cu orele de muncă prestate: Una pentru plata salariului și alta, în caz că vine un control.

Susi Haslinger: Se găsesc tot mai des liste cu ore de muncă conform cărora lucrătorii ar fi încheiat munca pe câmp de fiecare dată la aceeași oră. Devieri de la orele de muncă se văd doar »în minus«, când se lucrează mai puțin. În realitate, acei oameni lucrează câte douăsprezece, treisprezece ore pe zi – și asta cinci, șase, șapte zile pe săptămână!

Se poate conta pe faptul că lucrătorii sunt înregistrați de către angajatori?

Susi Haslinger: Deschiderea pieței muncii a fost un lucru benefic în acest sens. În trecut, românii se încadrau în așa-zisul »contingent de țări terțe«, contingentul special de »muncă sezonieră la recoltă«. Acuma însă, ei pot lucra fără nici un fel de restricții. Prin asta s-au îmbunătățit și condițiile de lucru. Mulți nu știu însă dacă au fost înregistrați pentru că nu li s-au înmănat documentele de către angajator – de ex. e-card-ul (cardul de asigurare socială).

Cum procedați pentru impunerea drepturilor lucrătorilor agricoli?

Lilla Hajdu: Când vine cineva la noi și ne povestește ce-a pățit, am mai multe opțiuni. Când trebuie să acționăm împotriva angajatorului, cei pe care-i reprezentăm trebuie să fie membri de

Sarcină, accident, boală – motive »suficiente« de concediere

sindicat. Cum nu există termene de înscriere, poți intra pe loc în sindicat. Apoi urmează să iau legătura cu angajatorul și încerc să recuperez banii restanți pentru angajat – cum se întâmplă în 99% dintre cazuri. De fiecare dată găsim câte ceva de recuperat. Dacă nu reușim să recuperăm nimic, mă adresez colegilor pentru deschiderea unui proces în instanță.

Susi Haslinger: ...cazurile astea ajung la mine. Eu sunt responsabilă cu procesele. Sunt cazuri în care avem de-a face cu atât de multă încăpățănare și lipsă de înțelegere (din partea angajato-

rilor), cum nu am mai întâlnit în afara domeniului agricol. În fața instanței, lucrătorii agricoli sunt denigrați în mod constant ca și cum ar fi niște răufăcători.

Lilla Hajdu: ...sau practică chiar ei (angajatorii) înșelătoria! Recent, am avut două cazuri la același patron. Acesta afirmase că lucrătorii ar fi renunțat la anumite pretenții salariale – documentul respectiv fiind semnat (în fals) într-o zi când lucrătorii nici măcar nu erau prezenți la fermă. L-am confruntat cu acest aspect și, până la urmă, a plătit cât îi cerusem – ceea ce le-a adus celor doi angajați 9000 de euro!

Îmi puteți da mai multe exemple pozitive?

Lilla Hajdu: Cu puțin timp în urmă am avut un caz cu o doamna însărcinată, concediată sub tot felul de pretexte. Am obținut să rămână registrată și să beneficieze în continuare de asigurările sociale. Urmează să-i recuperăm restanțele la salariu.

Susi Haslinger: În instanță durează foarte mult. Dacă depunem o cerere de chemare în judecată, durează luni și ani întregi ... Asta îngreunează situația pentru că, între timp, cei afectați s-au întors deja acasă ...

În unele cazuri, am avut impresia că sunt judecători care habar n-au de agricultură și sunt plini de resentimente față de străini. Totuși, cele mai multe procese se încheie cu o înțelegere amiabilă, acceptabilă și pentru angajați, care deseori sunt surprinși cât de mulți bani revendicăm în numele lor. Dacă ai fost angajat pe o perioadă mai lungă, se ajunge la sume de zeci de mii de euro!

Lilla Hajdu: Îmi amintesc că ai ajutat un sezonier care avusese un accident. Și-a rupt piciorul la fotbal și a fost concediat. PRO-GE s-a adresat cu succes instanței, iar colegul nostru a primit salariul integral pe durata bolii.

Concedierea este deci un moment decisiv care-i determină pe oameni să se adreseze sindicatului. În ce situații își mai cer lucrătorii agricoli drepturile?

Susi Haslinger: Sunt mulți sezonieri de la care aflăm că știau de mai demult, din pliantele noastre, câți bani li se cuvin de fapt. Unii reușesc să-și obțină banii, confruntându-i direct pe angajatori. Alții nu reușesc, în schimb apar certuri serioase, chiar dacă angajații nu le cer patronilor toți banii ce li se cuvin,

ci le cer doar să-i plătească un pic mai bine.

Lilla Hajdu: Există un punct de cotitură, în fiecare dintre cazuri, de ex. când apar jigniri, înjosiri sau acțiuni agresive.

Susi Haslinger: Avem un caz în care angajații care lucra-seră deja mulți ani la patron obținuseră, după lungi tratative, 4,50 euro pe oră, în loc de 3,50, cât primiseră până atunci, chiar și pentru ore suplimentare. Țăranul s-a supărat pe ei și a început de-a dreptul să-i hărțuiască. Atunci lucrătorii i-au zis –Bine, în sezonul următor nu mai venim, în schimb vom suna la numărul acesta de pe pliant!

Vorbeați de un tipar al exploataării. Cum s-ar putea combate acesta la nivel de structuri (de stat)?

Susi Haslinger: Colaborarea cu autoritățile mi se pare importantă, fie că e vorba de asigurarea de sănătate, administrația financiară sau inspecția agrară și forestieră – cea din urmă fiind inspectoratul muncii agricole. Trebuie să fim însă atenți și să știm cine lucrează la o anumită fermă. Când știm că angajații nu vor avea probleme cu poliția de imigrare (Fremdenpoli-

zei), pentru că sunt cetățeni UE, atunci suntem pe drumul cel bun pentru că autoritățile pot acționa repede.

Sunt cazuri în care avem de-a face cu atât de multă încăpățânare și lipsă de înțelegere, cum nu am mai întâlnit în afara domeniului agricol

Ieșiți în câmp și pe stradă pentru a avea acces la lucrători...

Lilla Hajdu: În primăvară, am avut trei acțiuni la granița cu Ungaria. Sindicatele de specialitate și-au sincronizat munca și au consiliat oamenii la fața locului. La o altă acțiune în zona de frontieră am împărțit anul trecut pliante într-un sat în care există foarte multe întreprinderi agricole.

Susi Haslinger: Abordarea diferă, în funcție de regiune. În Tirol, funcționează bine să intri

în legătură cu lucrătorii chiar în câmp. Asta fac însă activiștii, nu sindicatul. Un alt exemplu frumos, din Niederösterreich: O vânzătoare într-un mic magazin primise, pe diverse căi, pliantele noastre. Știa că sezonierii fac cumpărături și la ea și le-a dat pliantele iar acei sezonieri ne-au contactat ulterior. În schimb, vânzătoarea a fost amenințată de fermier cu tot felul de repercusiuni negative...

Prin ce se deosebește această campanie de alte campanii sindicale?

Susi Haslinger: Este o provocare căreia ne deschidem pas cu

»clasică« a unui sindicat constă în aceea că, ori ne ocupăm de membrii sindicatului, ori ne ocupăm de cei care nu sunt membri care – s-o spun mai direct – strică piața muncii pentru membrii de sindicat. Când angajatorii își exploatează angajații, în mod clar se intră într-un fel de »spirală negativă« ce ne duce în jos. Pentru asta trebuie să conștientizăm că, sindicat fiind, pur și simplu, avem obligația să fim solidari și să acționăm.

Lilla Hajdu: Mi se pare o mare provocare să dezvoltăm noi strategii de organizare de care va fi nevoie, mai devreme sau mai târziu, și în alte domenii.

**Ca sindicat,
pur și simplu ai
obligația să fi
solidar și să
acționezi**

pas. Trebuie să căutăm alte căi de acțiune decât cele practicate până acuma de sindicate – fiind nevoiți să apelăm la sprijinul altora (activiști) care contribuie cu expertiză proprie. Abordarea

Care sunt temele de viitor în campania voastră?

Susi Haslinger: Schimbul internațional de experiență în cadrul conferinței despre sezonieri a fost deosebit de interesant pentru noi – de ex. cele povestite de Gerry McCormack, de la sindicatul irlandez SIPTU, despre »organizarea migranților« (migrant organizing). Multe dintre cele auzite ne-au confirmat propriile noastre idei – de exemplu că avem nevoie de vorbitori nativi de limbi străine sau de colegi care au experiență

PRO-GE
GEBIETSPOLITIKUNGESAMTSCHAFT

Üdvozlünk Ausztriában!

Mezőgazdasági-szezonális munkások minimálbére

€ 6,-/óra

Hotline
+43 800/ 311 902
Hétfő-Péntek: 8:00-16:00

www.sezonieri.at

»BUN VENIT ÎN AUSTRIA!« OBERPULLENDORF (AUSTRIA), IULIE 2015:
»Salariul minim net pentru sezonieri/sezoniere: 6 €/oră«. Campania
»Sezonieri« le urează muncitorilor sezonieri bun venit în Austria, cu
afișe de mari dimensiuni, amplasate de-a lungul rutelor de tranzit,
inscripționate în maghiară, română, bosniacă-croată-sârbă și slovacă.
Prin intermediul unor afișe în limba germană sunt avertizați angaja-
torii: »Dumping-ul salarial se pedepsește! Salariul minim net pentru
sezonieri/sezoniere: 6 €/oră«. Foto: Lisa Bolyos

proprie în munca agricolă – ca cei doi colegi din Tirol care participă la campanie după ce ei înșiși au fost muncitori sezonieri și au reușit să-și obțină drepturile cu ajutorul nostru. Dincolo de implicarea cu un scop precis a acestor persoane, contează ca ele să aibă posibilitatea de codecizie în organizație, astfel încât să devină și ei parte din sindicat.

Lilla Hajdu: Și trebuie să ne comunicăm spre exterior succesele! Asta îi atrage pe oameni din start, la care se adaugă apoi componenta de solidaritate.

Susi Haslinger: M-ar bucura mult să văd cum pliantele noastre »se pun în mișcare« și ajung în comunități (de migranți, sezonieri, azilanți...) Și îmi doresc de asemenea să crească baza noastră de activiști.

Cum pot să particip?

Ce pot face eu?

Susi Haslinger: Simplu: Dă-ne un semn! Se organizează în mod regulat acțiuni în câmp și ședințe în plen. Acolo se discută detaliile: Unde există cazuri concrete, unde putem să ne implicăm. Oferim de asemenea și cursuri juridice.

Lilla Hajdu: Avem pliante foarte frumoase, foarte atractive, din păcate, nu adaptate egalității de gen, dar sunt totuși bune de distribuit.

www.proge.at

www.sezonieri.at

sezonieri@gmx.at

»Înainte să mergem în instanță, încercăm să comunicăm«

Sara El Guoual este activistă a sindicatului spaniol al muncitorilor agricoli SOC-SAT (Sindicato Obrer@s del Campo – Sindicato Andaluz de Trabajador@s), responsabilă cu un program în derulare pentru formarea și organizarea muncitoarelor în halele de ambalare din Níjar, El Ejido și Almería (Andaluzia). O discuție cu **Tobias Zortea** despre lupta sindicală la comerciantul de legume bio »Bio Sol Portocarrero«.

Ce fel de întreprindere este Bio Sol?

Bio Sol Portocarrero este o întreprindere importantă în sectorul agricol organic din Almería. Este un comerciant engros de legume și fructe, cu vânzări atât din producție proprie, cât și din cea a cincisprezece fermieri. Se produce pe aproximativ 100 de hectare, în sere, în principal pe câmpurile din Níjar, în provincia Almería. Producția de 7000 de tone se exportă, în proporție de 98%, în țări membre UE. Continuitatea producției pe tot parcursul anului este asigurată de cultivarea succesivă de roșii, ardei, castraveți, zucchini, vinete, pepeni verzi și pepeni galbeni.

Care erau problemele în privința legislației muncii la Bio Sol?

Conflictele sindicatului SOC cu Bio Sol începuseră încă în 2008, din cauza unor concedierii ilegale ale unor muncitoare marocane ce lucraseră în hala de ambalare a Bio Sol.

Apoi, la începutul recoltei 2010, Bio Sol a concediat 13 muncitoare deoarece acestea dobândiseră, prin vechime la locul de muncă, dreptul la angajare pe perioadă nedeterminată. Acest drept fusese constatat în urma unei reclamații la Inspekția forțelor de muncă. Deci firma voia să scape de muncitoare ca să nu le angajeze pe timp nelimitat. Cu toate că concedierile nu fusese-

ră legale, judecătorul a decis în defavoarea noastră, considerând valide contractele de muncă semnate în alb de muncitoare.

Cum ați reușit să obțineți succese prin campanii și muncă sindicală?

Șapte dintre femei au fost reangajate după o luptă îndelungată, șase însă nu au mai fost angajate. După ce o jurnalistă din Elveția relatase despre acest caz, am putut să facem presiuni asupra partenerilor de afaceri ai Bio Sol, din Elveția. Marele succes al acestor presiuni a fost obținerea unor plăți compensatorii pentru cele șase femei. Următorul succes a fost crearea unei secțiuni sindicale în firmă, cu ajutorul a 20 de angajați permanenți. Lucrătoarele se plângeau însă de un program de muncă prea lung, de salarii prea mici, plătite uneori »la negru«, de discriminare la distribuirea muncii, de rele tratamente din partea șefilor, o continuă hărțuire și exercitarea de presiuni. La acestea se adaugă nerespectarea prevederilor în legătură cu transportul și siguranța la locul de muncă. Firma nu dorea acolo o prezență a sindicatului SOC și le amenința pe muncitoare să nu se implice în sindicat.

Despre ce amenințări era vorba?

Firma încercase să obțină ca cei cu contracte nelimitate să fie reîncadrați cu contracte temporare. Îi amenința pe angajați cu concedierea, dacă nu vor semna contractele temporare. În felul acesta a început cel de-al doilea conflict.

Treisprezece muncitoare au trecut la contracte temporare, din frică pentru locul de muncă. Dintre cele șapte care nu au semnat, cinci au fost concediate pentru că apăruseră într-un reportaj al postului TV Arte. Firma susținea că muncitoarele care au apărut în reportaj ar fi produs firmei daune de imagine. În realitate însă, acestea prezentaseră doar condițiile tipice din halele de ambalare pentru legume și fructe și munca lor de zi cu zi. După concediere, SOC a acționat BIO Sol în instanță pentru a doua oară, în numele muncitoarelor, din cauza rezilierii ilegale a contractelor de muncă. De data aceasta am câștigat procesul, muncitoarele au fost despăgubite și s-au reîntors la locul de muncă.

Doresc să amintesc că muncitoarele fuseseră reangajate

după prima concediere cu ajutorul celor de la Bio Suisse (Federația organizațiilor de agricultură organică din Elveția) și că noi, SOC, și muncitoarele putem conta oricând pe sprijinul Bio Suisse.

Ce strategie ați urmărit în aceste confruntări?

Strategiile și metodele noastre sunt de fiecare dată aceleași. Înainte să mergem în instanță încercăm să comunicăm, să mediem între muncitoare și firme. Dacă nu ajungem la o înțelegere, alegem calea juridică – uneori cu succes, alteori, din păcate, fără. Dacă nu obținem rezultate satisfăcătoare în instanță, facem presiune prin acțiuni, manifestații sau greva foamei – toate acestea fiind metode nonviolente, deoarece noi vrem doar dreptate – și pentru asta e necesară lupta muncitorilor și a muncitoarelor.

Faceți presiune și prin firmele din comerțul alimentar.

Dorim să ducem lupta noastră în țările în care se cumpără alimentele produse la noi. Încercăm să-i facem pe consumatori și organizațiile de profil să aducă

în discuție această problemă, pentru ca supermagazinele să fie puse sub presiune, determinându-i pe producători să între în negocieri cu noi. De aceea trebuie să cunoaștem căile de distribuție: Sunt trasabile căile de producție? Există certificări sociale? Ce fel de marketing practică comerțul retail? Elveția,

Roșii, ardei, zucchini, pepeni – producția este continuă pe tot parcursul anului

federația Bio Suisse și supermarketurile de acolo sunt un bun exemplu pentru acest tip de presiune amplificată. Am avut succese și la Rewe Bio în Germania și la Tesco în Anglia.

Ce poziție ai în sindicat?

În cadrul sindicatului, coordonez, cu ajutorul unei kolege, Carmen Cruz, un program pentru femei, pe care-l vom implementa de la începutul lunii septembrie. Acesta va include ateliere de calificare și

de consiliere pentru femei și muncă de organizare în rândul femeilor în halele de ambalare în zona Níjar, El Ejido și Almería. Fiind încă nouă la sindicat, la început i-am ajutat doar pe colegi cu munca obișnuită de birou: copiat documente, completat cereri de intrare în

Firma le-a pus pe muncitoare să semneze contracte în alb, iar judecătorul le-a considerat valide

sindicat; am studiat o serie de cazuri ca să învăț ce e de făcut în asemenea situații și am mers cu colegul meu Spitou Mendy în zona Níjar, pentru activități de organizare sindicală. La ora actuală, lucrez mai ales la programul pentru femei, acesta constând preponderent din muncă de coordonare: invitarea femeilor la cursuri, procurarea de informații pentru curs.

Care sunt luptele actuale ale SOC Almería?

La ora actuală, SOC luptă, în primul rând, pentru salarii corecte pentru lucrătorii și lucrătoarele din agricultură, muncitorii și muncitoarele din halele de ambalare și pentru venituri mai echitabile pentru zilieri.

Puteți negocia și contracte colective?

Există contracte colective la nivel de provincie, acestea fiind mai mici și mai nefavorabile la Almería decât în alte provincii. SOC-SAT nu are dreptul să negocieze contracte colective, pentru că nu avem delegați sindicali aleși de către organizațiile sindicale la nivel de întreprinderi, acesta fiind domeniul marilor sindicate.

Cum e situația la Bio Sol astăzi?

Situația la Bio Sol s-a îmbunătățit; muncitoarele primesc salariul stabilit, lucrează doar conform programului de lucru și au o lună de concediu. De asemenea, au încetat abuzurile din trecut. Înainte să uit: SOC poate ține întâlniri cu muncitorii la locul de muncă, fără niciun fel de probleme din partea firmei.

»AVEM DREPTUL SĂ AVEM DREPTURI!« SAN ISIDRO (SPANIA), 1. 5. 2007: La manifestația de 1 mai din San Isidro, Andaluzia, sute de lucrătoare și lucrători migranți ies în stradă. Andaluzia, în sudul Spaniei, este cunoscută atât pentru condițiile de muncă deosebit de precare în producția de legume, cât și în industria conexă a ambalării. În urma unor atacuri cu caracter de pogrom asupra unor muncitoare și muncitori agricoli marocani, în localitatea El Ejido, în anul 2000, sindicatul SOC a înființat un departament de organizare a migranților cu statut de ședere deosebit de precar. Foto: Lisa Bolyos

**www.socsatalmeria.org
www.sindicatoandaluz.org**

Europäisches BürgerInnenforum (ed.), 2000: Anatomie eines Pogroms – z. B. El Ejido. Bericht einer Delegation europäischer Bürgerinnen und Bürger über die rassistischen Ausschreitungen vom Februar 2000 in Andalusien.

www.civic-forum.org/de/artikel/spanien-biosol-wegen-entlassungen-gerichtlich-verurteilt

Jurnalista Shelina Islam a investigat situația de la Bio Sol: »Das Gütesiegel – Arbeitsbedingungen in einer zertifizierten Welt«, film documentar, 2013, www.shelina-islam.de

Muncă prost plătită la gospodăria țărănească »ideală«

L'autre syndicat, adică »celălalt sindicat«, este un sindicat de bază înființat în 2003 în partea de vest a Elveției, reprezentând angajați din mai multe ramuri, printre care agricultura, care prezintă și în Elveția un procentaj mare de lucrători migranți. Fiind membru al rețelei internaționale a micilor țărani, La Via Campesina, l'autre syndicat are o abordare integrală care se ocupă, în afară de teme »sindicaliste«, și de subiecte de politică agrară, cum ar fi suveranitatea alimentară. Urmăriți mai jos o discuție cu secretarul l'autre syndicat, **Philippe Sauvin**.
Interviu realizat de **Sónia Melo**

Cum s-a ajuns la înființarea l'autre syndicat?

Momentul declanșator a fost crearea unei noi uniuni sindicale care nu mai voia să-i/să le includă și pe lucrătorii/lucrătoarele din agricultură. Câteva zeci de membri au fost nemulțumiți de acest fapt și au hotărât să înființeze un sindicat propriu. Astfel, s-a fondat, în 2003, la Lacul Geneva, l'autre syndicat. Avem aproximativ 300 de membri. Cotizația la sindicat reprezintă 0,7% din salariul brut – aproximativ 20-22 de franci pe lună. Într-o țară că Elveția nu pare mult, dar pentru mulți oameni nu este o sumă mică.

Sindicatul dvs. reprezintă lucrători agricoli/lucrătoare agricole. Ce experiențe aveți până în prezent?

Am reușit în mod repetat să le apărăm drepturile lucrătorilor/lucrătoarelor – chiar și în instanță. Judecătoriile specializate pe litigii de muncă au avantajul că dosarele se soluționează fără mari complicații, cel puțin până la suma de 30.000 de franci. l'autre syndicat își are rădăcinile în vestul Elveției. Mare parte dintre elvețieni nu se interesează deloc de situația și condițiile de muncă ale lucrătorilor agricoli. Cred că acesta e cel mai mare

obstacol pentru noi. Evident, există și opoziția dură, uneori la limita violenței, din partea producătorilor și a marilor fermieri. S-a întâmplat de mai multe ori să fim alungați de la gospodării. Accesul la spațiile de cazare ale lucrătorilor, respectiv accesul la lucrători/lucrătoare nu este ușor.

... experiențele dumneavoastră la reprezentarea celor fără documente de ședere («sans papiers»)?

Și cei »fără hârtii« au dreptul să apeleze la o instanță de judecată. Problema este aceea că situația s-a înăsprit în ultimii ani în mai multe cantoane – sunt cazuri când judecătoriile înștiințează din proprie inițiativă poliția de imigrare. La Geneva și la Waadt însă nu este cazul. În urmă cu șapte-opt ani, justiția de aici a făcut următoarea precizare: »Noi suntem independenți, pe noi ne privesc conflictele de muncă. Nu ține însă de noi să înștiințăm în vreun fel autoritățile de imigrare.« Asta se datorează și faptului că la Geneva și Waadt activează mai multe organizații pentru apărarea drepturilor celor »fără hârtii«. Este și rezultatul implicării lor.

Care este structura agriculturii elvețiene? Ce se produce în regiunea Geneva?

Regiunea Genevei este o zonă vinicolă. Se cultivă și fructe – mai ales mere și pere. Există mai multe ferme mari de legume, cu producție în aer liber, dar și în sere. Apoi, avem grâu și creștere de animale de lapte. În comparație cu alte țări europene, în agricultura elvețiană predomină structuri relativ mici. Media suprafețelor de teren ale fermelor este de 20-22 hectare. Numărul în scădere al fermelor duce însă la o tendință de creștere a suprafețelor. 20 de hectare nu înseamnă nimic în comparație cu Germania și Franța. Totodată, multe ferme au o producție destul de laborioasă. În legumicultură, este nevoie de relativ multă forță de muncă pe terenuri relativ mici.

Există în Elveția salariul minim sau alte reglementări și obligații în ceea ce privește plata muncii agricole?

Nu s-a stabilit un salariu minim. Există o recomandare privind plata, din partea Asociației fermierilor din Elveția: 3200 de franci salariu brut. Unele cantoane au stabilit propriile

salarii minime în contractele de muncă cantonale obișnuite. Salariile cele mai mari se plătesc în Waadt: 3420 de franci – echivalentul a aproximativ 3000 de euro. Acest lucru trebuie privit însă în relație cu salariile medii și costurile de viață.

Ce rol joacă consumatorii/consumatoarele?

Mulți consumatori nu conștientizează deloc că în spatele produselor se află persoane dependente de un salariu. Realitățile de azi din producția agricolă rămân nevăzute pentru cei mai mulți și nu se discută despre acestea. Mda ... oamenii trăiesc în orașe și sunt multe lucruri pe care nu și le pot imagina.

... și comerțul?

Are și acesta o anumită responsabilitate – asta nu se poate nega. Comerțul este dominat în Elveția de doi mari jucători: Coop și Migros care au o anumită influență. Aceștia se găsesc însă, la rândul lor, într-o situație de concurență cu firme și mai ieftine, cum ar fi Lidl sau Aldi. Trăim, până la urmă, într-o societate capitalistă și asta definește cum acționează marile magazine. Migros și Coop pot

juca un rol esențial în impunerea unor condiții de muncă mai bune și a unor prețuri de producție echitabile – doar că »nu vor să-și murdărească mâinile«. Convingerea în Europa este aceea că comerțul este liber. Nu există polemici împotriva comerțului intern în Elveția, doar în cazul în care apar scandaluri legate de căpșunii și legumele

Mda ... oamenii trăiesc în orașe și sunt multe lucruri pe care nu și le pot imagina

importate din Andaluzia, în sudul Spaniei, sau atunci când se importă, iarna, cu avionul, sparanghel din Peru. Atunci apar critici din partea consumatorilor și a organizațiilor. La fel, și Asociația fermierilor din Elveția are relații privilegiate cu marii comercianți și au interesul ca totul să meargă lin și fără probleme. Sub nicio formă, marii fermieri nu vor să se arate solidari cu lucrătorii agricoli. Până la urmă, este vorba de o

luptă de clasă între cei care nu pot oferi »decât« propria forță de muncă și cei care se folosesc de aceasta. Așa e peste tot în lume.

Cum încercați să diseminați lupta pentru condiții echitabile în agricultură?

La începutul anului 2000 am creat o platformă pentru agricultura sustenabilă social, din care fac parte și grupuri de migranți, sindicate și organizații țărănești.

**Până la urmă,
este vorba de o
luptă de clasă
între cei care nu
pot oferi »decât«
propria forță de
muncă și cei care
se folosesc
de aceasta**

În cadrul platformei, am lansat inițiativa constituțională privind suveranitatea alimentară, un concept susținut de La Via Campesina și care prevede ca agri-

cultura să nu concureze dincolo de granițele unei țări, condițiile de muncă și de producție să fie echitabile, să se renunțe la manipularea genetică, distanțele în procesul de producție să fie scurte șamd. Am inclus în inițiativa privind suveranitatea alimentară, sprijinită la noi în primul rând de UNITERRE (un sindicat de țărani elvețieni pentru agricultură sustenabilă), și aspecte sindicaliste. În interiorul Via Campesina au loc dezbateri continue pe această temă. Această a făcut ca, cel puțin în Europa, structura Via Campesina să se schimbe un pic. Via Campesina fusese la început o organizație de mici țărani; astăzi se pune în discuție și situația migranților, chiar dacă este un proces mai anevoios.

Pare o contradicție să lupti pentru solidaritate cu micile gospodării țărănești și, în același timp, pentru condiții bune de muncă a lucrătorilor agricoli. Cei dintâi nu-și pot permite cele din urmă.

Agricultura e sub presiune pentru că, din cauza competiției pe plan internațional, există importuri și concurență. Să-i atragi pe micii țărani de partea

»BANI DE SĂRBĂTORI PENTRU TOȚI!« LAUSANNE (ELVEȚIA), 15. 12. 2009: L'autre syndicat îi predă președintelui Marelui Consiliu (forul legislativ) al Cantonului Waadt o petiție cu 2.455 de semnături. Solicitări: Un al 13-lea salariu pentru lucrătoarele și lucrătorii agricoli și îmbunătățirea protecției angajaților și angajaților. Cantonul Waadt este cel de-al doilea mare producător agricol din Elveția, cu 4600 lucrători. În 31 august 2010, petiția a fost însă respinsă de parlamentul cantonului cu majoritate covârșitoare. Foto: l'autre syndicat

ta pentru condiții mai bune de muncă? Cred că se poate. Doar că există și un fel de mentalitate »de breaslă«: Micii țărani nu au de regulă angajați de niciun fel din afara familiei și totuși există

Să-i atragi pe micii țărani de partea ta pentru condiții mai bune de muncă? Cred că se poate.

un fel de solidaritate aproape caraghioasă, începând de la micii țărani și până la fermele industriale. Cel puțin asta e situația în Elveția, iar Asociația fermierilor din Elveția și dreapta politică, prin Partidul Popular Elvețian, bine reprezentat în mediul agricol, știu să profite de asta pe plan politic.

Cu ce impresii ai plecat de la evenimentul nostru de la Viena?, intitulat »Bun venit la recolta de câșpuni! Salariul dvs. minim este ...«

Foarte sincer: Conferința a fost tare! Și anume pentru că în jurul acestei chestiuni s-au raliat oameni care militează activ pentru cauza lor. Consider un lucru bun și interesant că sindicatul (din Austria) pune la dispoziție fonduri, dar și spații și linii telefonice și posibilități de printare. Mi se pare nemaipomenit! Ce m-a bucurat cel mai mult este faptul că voi chiar ieșiți în câmp și că nu ați inițiat campania »Sezonieri« de sus în jos, într-un mod »dirijist«, în schimb ea este susținută și de către activiști care depun eforturi să expună și să facă publice o serie de neajunsuri și situații de conflict. Mi se pare ceva remarcabil.

www.lautresyndicat.ch
www.agrisodu.ch

Despre recolta de sparanghel și salariile neplătite

În anul 2011, Uniunea sindicală germană (Deutscher Gewerkschaftsbund – DGB) a lansat proiectul »Mobilitate echitabilă«, în cooperare cu Asociația europeană pentru probleme legate de migrație (Europäischer Verein für Wanderarbeiterfragen). Pe fundalul unei continue internaționalizări a pieței muncii și a creșterii migrației (temporare) din țările Europei centrale și de sud-est în Germania, se oferă consiliere și suport, în limba maternă, migranților din aceste țări. Ca măsură suplimentară, în 2014, proiectul »Mobilitate echitabilă« a lansat inițiativa »Muncă agricolă echitabilă«, avându-i ca grup-țintă pe migranții din domeniul agricol. Susținătorii proiectului estimează că, actualmente, din cei 1,1 milioane de lucrători din domeniul agricol, 300.000 sunt muncitori sezonieri, dintre care 75% provin din țări central-, est- și sud-est-europene – cu precădere din Polonia și România. **Vladimir Bogoeski** de la biroul de consiliere »Mobilitate echitabilă« al DGB Berlin-Brandenburg ne explică în interviul cu **Markus Griesser** detaliile și contextul acestei inițiative.

Cum ați ajuns să lansați o campanie proprie în domeniul agricol?

Văzusem din statisticile interne că primeam foarte puține solicitări de consiliere din domeniul muncii agricole respectiv al agriculturii. În același timp, știam că în această industrie lucrau multe

persoane migrante din statele membre estice ale UE. În afară de asta, în mass-media apărușeră în mod repetat reportaje despre exploatarea muncitorilor în agricultură. În acea perioadă, am încercat să oferim consultanță pentru lucrătorii migranți în regiunea Brandenburg, cu ajutorul unui

partener de proiect, »Alianța împotriva traficului uman în scopul exploatării prin muncă«, aceasta fiind sub răspunderea politică a DGB. Am deschis un birou de consiliere în Potsdam, cu consiliere săptămânală în limba maternă. La început, nu au venit mulți, de aceea ne-am gândit să promovăm această ofertă, luând legătura cu sindicate și birouri de consiliere din zonă. În acest fel, aflăm tot mai multe despre lucrătorii agricoli.

Deci ați ajuns la concluzia că nu e suficient să aștepți să vină cineva la biroul de consiliere, ci că trebuie să ieșiți voi pe teren și pe câmp...

Exact, așa a fost. Am analizat situația și am ajuns la concluzia că trebuie să-i căutăm pe muncitorii sezonieri din agricultură pentru a-i consilia. Deci ieșim pe teren și-i căutăm la locurile de cazare sau pe câmp. Acolo îi contactăm și vedem apoi dacă va urma sau nu o consiliere. Voiam să inițiem cel puțin o acțiune de prevenire, prin care să-i informăm pe oameni despre cum ar trebui să fie condițiile de muncă, care e salariul minim șamd. În 2014, în cadrul unei acțiuni-pi-

lot, am realizat și mai mult că există acei sezonieri din Europa de Est și că, înainte să începem, trebuie să ne structurăm mai bine acțiunile și să găsim printre ei colaboratori.

Anul 2015 a fost prielnic, pentru că atunci a intrat în vigoare în agricultură ultimul contract colectiv de muncă, obligatoriu. Asta însemna și un nou salariu minim care, în Germania de Est, era de 7,20 euro/oră. În 2016, a crescut la 7,90 euro. Voiam să aflăm dacă într-adevăr se plăteau aceste salarii sau dacă se mai practica salarizarea colectivă proastă.

V-ați creat legături cu diverși actori din zonă pentru a putea ieși apoi »în câmp«?

Corect. Din rețelele noastre îi cunoșteam deja pe cei de la Institutul PECO al Sindicatului industrial pentru construcții, agricultură, mediu (IG BAU), acesta fiind un institut mic dedicat proiectelor de agricultură sustenabilă ecologic și social. Știam că aici găsim persoane care cunosc subiectul, fiind totodată afiliate sindicatului IG BAU. De aceea am făcut totul în colaborare cu »Mobilitate echitabilă«, »Alianța împotri-

va traficului uman în scopul exploatării prin muncă» și Institutul PECO, cei din urmă fiind de acord, din start, să participe. După care am cerut și obținut sprijinul colegilor și colegelor de la IG BAU, mai exact de la »Secretariatul Verde«, adică cei responsabili de agricultură, silvicultură și legumicultură etc.

Și în constelația aceasta ați realizat pliantele în mai multe limbi, cu informații despre drepturile salariale și de muncă pe care le-ați distribuit lucrătorilor agricoli?

Exact. Am avut grijă ca pliantele să fie cât mai simple, conținând punctele esențiale ce trebuie avute în vedere. Avem pliante în poloneză, bulgară, română, croată și maghiară, pe care le-am distribuit masiv în toate locurile despre care știam că sunt frecventate de muncitori din acele țări: la locurile de cazare, afară în câmp, în fața supermagazinelor etc.

Eram conștienți că atunci când ieșim pe teren nu vom avea suficient timp și pentru consiliere sau rezolvarea unor cazuri concrete. Prin aceste ieșiri urmăream doar să stabilim un prim contact cu ei, în așteptarea să ne

contacteze ei prin telefon sau pe alte căi.

Ai atras atenția asupra importanței comunicării directe cu lucrătorii, în limba maternă. Ne poți da mai multe detalii despre acest aspect?

Da, inițiativa funcționează atât de bine pentru că consilierii de la »Mobilitate echitabilă« vorbesc, în afară de germană, și una sau mai multe limbi est-europene. De aceea, mulți au considerat această inițiativă mai bună decât cele precedente la care sindicatul

Am analizat situația și am ajuns la concluzia că trebuie să-i căutăm pe muncitorii sezonieri din agricultură pentru a-i consilia

lucra cu translatori. Comunicarea este foarte diferită atunci când nu ai nevoie de translator,

**»NOI REGULI ÎN AGRICULTURĂ«, BRANDENBURG (GERMANIA),
ÎN VARA ANULUI 2016. În cadrul unei acțiuni pe teren în
Brandenburg activiști și activiste ai inițiativei »Muncă agricolă
echitabilă« distribuie sezonierilor/sezonierelor pliante informa-
tive și așazăse 'calendare' pentru orele de muncă, multilingve.**

Foto: Faire Mobilität

pentru că se stabilește o relație de încredere.

Aud tot mai des că la unele sindicate, mai nou, sunt colegi care vorbesc limbi est-europene. Sunt cazuri rare, dar cred că lucrurile evoluează într-o direcție bună.

Ce raționament stă la baza includerii conștiente a mass-mediei în strategia voastră?

Considerăm importantă prezența media pentru campanie pentru a sensibiliza opinia publică că acei oameni lucrează în condiții foarte grele, că munca e prost plătită, uneori rămân salarii neplătite, nu se decontează orele suplimentare, lipsește transparența la contabilizarea orelor de muncă și plata salariilor etc. Vrem ca aceste probleme să fie puse în discuție într-un format corespunzător și nu doar prin prezentarea unor cazuri ce stârnesc senzație de moment. În acest scop colaborăm strâns cu jurnaliștii și sperăm să obținem o îmbunătățire a condițiilor de muncă. Deci vrem să transmitem mesajul că ne implicăm pentru o producție agricolă bazată pe condiții de lucru echitabile și pe calitate și nu pe un preț cât mai mic al for-

ței de muncă, cum se întâmplă la ora actuală.

Care sunt perspectivele voastre de viitor?

În primul rând, ne bucurăm că acțiunile noastre devin, de la an la an, mai organizate și mai structurate, pentru că ieșim pe teren doar cinci luni pe an – din mai până în septembrie. Începem cu muncile la sparanghel, urmează recolta de căpșuni și de castraveți, iar în septembrie încheiem cu recolta de mere. Treaba merge mai bine pentru

Ne concentrăm pe producția de sparanghel, căpșuni, castraveți și, în septembrie, mere

că, între timp, știm exact la ce ferme să mergem, unde sunt cazați muncitorii șamd. Deci ajungem la mult mai multe ferme într-o zi. Sperăm ca la sfârșit să putem face un fel

de tipologie a fermelor, adică ce condiții ofereau, care erau neregulile cel mai des întâlnite

La unele sindicate, mai nou, sunt colegi care vorbesc limbi est-europene; e o situație rară, dar se merge într-o direcție bună

șamd., ca să prezentăm în acest fel neajunsurile într-un mod mai sistematic. Sperăm ca rezultatul final al muncii noastre să ia forma unui studiu, adică ceva mai elaborat. Iar ca încheiere vrem

să organizăm un eveniment, cu participarea partenerilor sociali, adică a sindicatelor și a Asociației fermierilor, pentru un schimb de informații și de experiență. După încheierea acestei acțiuni, vom face și planuri de viitor.

»Mobilitate echitabilă« este un proiect. Există perspectiva menținerii structurilor deja create?

O problemă pentru continuarea muncii este aceea că mulți parteneri ai inițiativei sunt plătiți din fonduri de proiect. Odată încheiate proiectele, nu știm ce va fi cu inițiativa »Agricultură echitabilă«. Poate că ar fi mai bine ca aceste birouri de consiliere să fie cândva integrate în sindicate, să funcționeze în acel cadru.

www.faire-mobilitaet.de

»La vostra lotta è la nostra lotta« – Lupta voastră este lupta noastră

Începând cu anul 2011, activiști și activiste din Italia s-au unit în rețeaua »Campagne in Lotta« pentru a-i sprijini pe muncitorii agricoli zilieri din domeniul agroindustrial, cu precădere migranți, în eforturile lor de autoorganizare. Rețeaua, cuprinzând activiști, colectivități, persoane din domeniul științei, voluntari și mici producători urmărește intensificarea luptei sindicale independente. Trei activiști – Lamin Camara, Irene Peano și Walter Ianuzzi – prezintă scopurile, provocările și poziționările în luptă ale rețelei. Interviu realizat de Dieter A. Behr și Lisa Bolyos

Cum a luat ființă rețeaua Campagne in Lotta?

Irene Peano: În 2008 și în ianuarie 2010, în Rosarno (localitate din Calabria, cunoscută pentru producția de citrice) au avut loc două revolte. A fost reacția muncitorilor africani la violența fizică căreia i-au fost expuși din partea populației locale. Seria de violențe față de acești oameni exploatați la maxim și trăind în condiții extrem de precare, în clădiri dezafectate, fără apă și curent electric, începuse deja cu mult timp înainte. Reacția

autorităților la revolte a constat din expulzarea unor muncitori și muncitoare. Aproximativ o sută dintre ei au fost duși la Roma unde au început să se mobilizeze pentru proteste, cu sprijinul unor colegi de la centrul social eXSenia. Mișcarea lor a fost de succes, ei obținând documente de ședere, drept compensare pentru exploatarea la care au fost supuși. La fel, și crearea rețelei noastre este un rezultat al acestei lupte.

Lamin Camara: Sunt din Gambia și sunt muncitor agricol

în Italia din 2014. Cei de la Campagne in Lotta au aflat în ce condiții catastrofale trăim. Eu i-am cunoscut, făcând traduceri pentru ei. Campagne in Lotta ne-a conștientizat în privința drepturilor noastre, că avem nevoie de asigurare de sănătate

**Să zicem că câștigi
25 de euro pe zi;
îți cumperi apă,
ceva de mâncare;
poate vrei să-i
suni pe ai tăi
acasă – așa că abia
îți ajung banii
pentru cheltuielile
curente**

și altele ce ni se cuvin în Italia. Luptăm împreună pentru condiții mai bune de cazare, pentru contracte de muncă și posibilități mai bune de transport.

**În munca agricolă se pune de
fiecare dată întrebarea unde
să intri în contact cu muncitorii
și în ce măsură sunt ei**

interesați să se autoorganizeze. Cum ați abordat această chestiune?

Irene Peano: Sunt două probleme centrale pe care le-aș pune în discuție: pe de o parte, încrederea muncitorilor în ceea ce facem noi, pe de altă parte, mecanismele de control în relațiile de muncă. Noi colaborăm mai ales cu migranți din Africa de Vest. Din diverse motive, ei sunt mai dispuși să lupte pentru că trăiesc de mai mult timp în țară. Ajunși în Italia, ei se văd într-o capcană pentru că nu se pot întoarce cu ușurință în țările de proveniență, ca, de ex., sezonierii români. Muncitorilor nu le-a fost ușor să ne deosebească de organizațiile de caritate, ONG-uri, jurnaliști, cercetători și toți cei care au profitat, din interes propriu, de pe urma sărăciei și marginalizării lor, făcându-le doar nenumărate promisiuni. Asta a durat ceva timp ...

În legătură cu cea de-a doua provocare legată de mecanismele de control, avem încă de-a face cu problema violenței – și se poate vedea cu ochiul liber cum statul și structurile mafioate merg mână-n mână. Deseori, muncitorii/muncitoarele sunt amenințați și avertizați să nu se organizeze

pentru că altfel își vor pierde locul de muncă și sursa de venit. O provocare constantă este aceea că suntem o rețea autofinanțată. Se întâmplă foarte des să ajungem la limita resurselor noastre, în criză de timp și de energie.

Cum se practică exploatarea, concret?

Walter Ianuzzi: Condițiile de muncă în agricultură sunt foarte dure: Se lucrează în acord, 10-12 ore pe zi, pe caniculă, pentru 30-35 de euro pe zi, în cel mai bun caz. Există probleme la aprovizionarea cu apă, aprovizionarea cu mâncare în timpul pauzei dacă se întâmplă să avem așa ceva. Cea mai acută formă de violență este munca în sine.

Lamin Camara: Eu sunt la ora actuală în Rosarno. Atât orele de lucru cât și plata sunt catastrofale. Pe oră primești 2,50 sau 3 Euro. În fiecare zi așteptăm, într-o piață, să vină fermierii ca să ne ia la lucru, dar trebuie să fii norocos ca să te ia, pentru că suntem mult prea mulți care căutăm de lucru. Trebuie să plătești și pentru transport și pentru intermedierea muncii. Iar când te întorci »acasă«, după muncă, vii la un cort. Iarna, apa

e rece ca gheața. Dacă vrei o găleată de apă caldă, pentru duș, plătești 50 de cenți. Să zicem că câștigi 25 de euro pe zi; îți cumperi apă, ceva de mâncare; poate vrei să-i suni pe ai tăi acasă – așa că abia îți ajung banii pentru cheltuielile curente dacă nu ai

De fapt sunt aceleași experiențe pe care le făceau și italiencele care lucrau pe câmpuri în anii '90

avut ocazia să lucrezi mai mult de una sau două zile pe săptămână. O problemă foarte dificilă o reprezintă documentele. Unii au hârtii valabile pentru șase luni, alții pentru doi sau cinci ani. Alții nu au deloc hârtii. Contract de muncă oricum nu primești, indiferent dacă ai hârtii sau nu.

Irene Peano: Se întâmplă des ca muncitorilor din Estul Europei să li se ia pașapoartele sau să fie bătuți. Și în mod repetat femeile povestesc despre hărțuiri sexuale și chiar violuri. Femeile din România povestesc adeseori că

trebuie să se culce cu șefii lor. Clar, există grade diferite de violență. Unii patroni le ating pe femei sau le fac observații pentru pantalonii scurți sau tricourile pe care le poartă în timpul lucrului. De fapt sunt aceleași experiențe pe care le făceau și italiencele care lucrau pe câmpuri până în anii 90. Unele lucrează și azi, dar cel mai des sunt femei din Europa de Est.

Cum luptați pentru țelurile voastre?

Lamin Camara: Anul acesta, de 9 mai, am participat la o manifestare în Foggia (Apulia). Am scris afișe ca »La vostra lotta è la nostra lotta!« (Lupta voastră este lupta noastră!). Deci, Rosarno vine și se solidarizează cu manifestanții din Foggia, pentru că o bună organizare la Foggia duce la o bună organizare la Rosarno.

Walter Ianuzzi: Noi luptăm pentru drepturi fundamentale, ca documente de ședere, transport, cazare, contracte de muncă și tot ce se leagă de muncă. Pe de altă parte, luptăm pentru chestiunile foarte specifice ale unor muncitori sau ale unor grupuri mai mici. În ultimii ani, am făcut mai multe mobilizări: manifestații, ocuparea unor străzi, ocupări simbolice ale unor localități.

Ne explicați mai exact strategia acțiunilor directe și a blocărilor?

Walter Ianuzzi: Muncitorii au făcut presiuni ca să avem un nivel mai mare de conflict la manifestări. Noi ne-am întâlnit cu comisariatele de poliție și prefecturi pentru rezolvarea unor probleme, iar când vedeam că nu primim răspuns, de ex. de la guvernul regional, muncitorii erau primii care au spus – Haideți să blocăm șoseaua, pentru că dacă nu creăm o problemă reală pentru oraș și pentru cei care-l conduc, nu ne vor asculta. Și asta, într-adevăr, a funcționat!

Irene Peano: Dorim să promovăm strategii de autoapărare și empowerment. S-a reușit crearea mai multor organizații ale muncitorilor prin care aceștia își cer drepturile salariale. Din experiență știm că, urmând calea juridică, nu au obținut ce și-au dorit. Acțiunile directe și manifestațiile au avut mai mult efect, mai ales atunci când se cereau documente de ședere. Din septembrie 2015 și până astăzi am organizat cinci manifestații și două pichetări de grevă. Am obținut un fel de acord cu poliția în privința documentelor pentru migranți: Se emit documente de

»MADE IN ITALY AL VOSTRO E PĂTAT CU SÂNGELE NOSTRU!« FOGGIA (ITALIA), 25. 8. 2016: 400 de lucrători migranți blochează timp de șase ore porțile a două dintre cele mai mari fabrici de prelucrare a tomatelor din Europa. Solicită documente de ședere pentru toți lucrătorii și respectarea contractelor colective. Mulți șoferi de camioane se declară solidari. Se reușește organizarea unei întâlniri comune cu uniuni ale fermierilor și ale transportatorilor, cu participarea președintelui provinciei Foggia. Foto: Comitato Lavoratori delle Campagne

rezidență și pentru cei ce nu locuiesc în case și nu au un contract de chirie. Au și ei drept de ședere.

Walter Ianuzzi: Cea mai mare parte a lucrătorilor/lucrătoarelor cu care ținem legătura muncesc în producția de roșii. În domeniul acesta facem multe investigații, nu doar în privința condițiilor de producție, ci și legat de căile de transport, fabrici prelucrătoare,

Haideți să blocăm șoseaua, pentru că dacă nu creăm o problemă reală pentru oraș, nu ne vor asculta

desfacere – pornind de la Foggia și până în alte țări. Ne întrebăm cum ar trebui organizate greve, în așa fel încât să blocheze întregul lanț de producție și punctele strategice ale lanțului logistic, astfel încât să fie cu impact »dureros«, garantându-se muncitorilor prin aceasta o poziție mai puternică.

Campagne în Lotta funcționază pe baza unor rețele foarte largi. Cu cine cooperați?

Irene Peano: Noi provenim din mișcările sociale, adică luptăm împotriva precarizării vieții noastre din toate punctele de vedere. Am conlucrat cu foarte mulți actori, de la preoți până la anarhiști. Chiar dacă acționăm fără idei preconcepute, apare riscul să fim greșit înțeleși pentru că nu ne potrivim în niciun șablon. Desigur, discutăm și raporturile dintre genuri. Apoi, suntem nevoiți să fim foarte mobili în organizare pentru că avem de-a face cu muncă sezonieră. În ultimii ani, după războiul din Libia, coloniile de barăci devin tot mai mari, ele fiind locuite pe tot parcursul anului. În acest fel, avem o prezență mai constantă în acele locuri. Anul trecut am mers în mod continuu la Foggia și am văzut că în cele mai importante comunități de africani și de romi – și sunt multe la Foggia – cei de acolo au început să se autoorganizeze. Se fac întâlniri, se discută problemele, se înființează organizații proprii. Acesta este până la urmă și scopul nostru: Nu vrem să-i reprezentăm în luptele lor.

www.campagneinlotta.org

Fără organizare nu ai putere

Cel mai mare sindicat din Irlanda - Services Industrial Professional and Technical Union (SIPTU) – mizează de zece ani pe (auto)organizarea migranților și pe crearea de rețele. Prin aceasta au schimbat în mod radical nu doar propriile practici sindicale, ci au crescut semnificativ și puterea de negociere în sectorul agriculturii, cunoscut pentru salariile mici. Lisa Bolyos a discutat cu Gerry McCormack, președintele departamentului producție, despre procesele evolutive din sindicate și organizarea migranților și a migrantelor în munca agricolă.

Cum arată producția agricolă în Irlanda?

Agricultura este cea de-a doua ramură economică a țării, ca pondere, cu 170.000 de angajați și o cifră de afaceri de aproximativ 13 miliarde de euro pe an. SIPTU este prezent în toate marile întreprinderi în producția laptelui, a cărnii, în avicultură și în grădinărit. Este un domeniu bine organizat.

Câți membri aveți?

SIPTU are aproximativ 180.000 de membri. Este un sindicat transsectorial, cu câte două ramuri de specialitate, atât în domeniul public, cât și în cel privat: producție și servicii. Pe partea de producție avem

37.000 de membri – în agricultură, producția de băuturi și alimente, chimie, farmaceutică, în tehnică medicinală și industria electronică.

Care a fost scopul campaniei »Mushroom Campaign« (din domeniul producției de ciuperci)?

SIPTU a pornit în 2009 o campanie pentru organizarea și îmbunătățirea condițiilor salariale și de muncă a lucrătorilor din producția de ciuperci. Lucrătorii sunt în proporție de 95% migranți și în aceeași proporție de 95% de sex feminin, aproape nu vorbesc engleză și sunt exploatați în mare măsură. Lucrează 70, 80, 90 de ore pe săptămână,

trăiesc în rulote, iar producția de ciuperci are loc 7 zile pe săptămână, 52 de săptămână pe an. Asta înseamnă muncă la sfârșit de săptămână, muncă pe timp de noapte șamd.

După aderarea la UE (a României și Bulgariei) am început să-i organizăm pe migranți în număr mai mare, pentru că acum aveau posibilitatea să-și schimbe angajatorul. Unii care vorbeau engleză au venit la sindicat. Ceea ce ne povesteau despre munca lor era oribil și era de datoria noastră morală să începem o campanie. Deja aveam funcționari sindicali din Lituania, Letonia, Polonia și Estonia, ceea ce a fost foarte util în campanie. Întâi am făcut ceea ce ați făcut și voi în Austria: Le-am explicat muncitorilor/muncitoarelor drepturile pe care le au. Producătorii de ciuperci aprovizionează marile lanțuri de magazine precum Tesco, așa că am luat legătura cu cei de la »Ethical Trading Inițiativa« (Inițiativa pentru comerț etic) cât și cu grupuri de migranți în Dublin care au participat apoi la campanie. Pe lucrători i-am vizitat la ei acasă, nu am mers la firme pentru asta. După ce îi integrasem în număr suficient

de mare în sindicat, am confruntat cele mai importante organizații patronale și ne-am adresat mass-mediei. Fiind speriate să nu-și strice afacerea, firmele s-au declarat de acord să negocieze un contract colectiv de muncă cu aplicare obligatorie pentru întreaga ramură.

Contractele colective nu sunt în sine obligatorii?

În Irlanda, în mod normal, ele sunt voluntare. În situația de față însă, numărul celor care intraseră în sindicat fusese atât de mare încât au acceptat un contract colectiv obligatoriu. Am convenit asupra unui timp de lucru de minim 40 și maxim 48 de ore pe săptămână, conform legii. Am îmbunătățit accesul la salarii, servicii de sănătate și protecția muncii și am pus la dispoziție diferite cursuri. La ora actuală, suntem în cea de-a doua fază de negocieri pentru contracte colective de muncă la nivel de ramură economică.

Trebuie să fi membru de sindicat pentru a beneficia de sprijin juridic?

Da, trebuie să fii membru și vei beneficia din prima zi de sprijin juridic.

În SIPTU avem doi angajați full-time pentru organizarea migranților

Evelina Saduikyte din Lituania lucrează în departamentul producție și este responsabilă de Rețeaua de suport pentru lucrători migranți și internaționali (Migrant Internațional Workers Support Network).

Joanna Ozdarska din Polonia se ocupă de același domeniu în departamentul servicii. Rețeaua a fost creată pentru a-i susține pe lucrătorii migranți și comunitățile lor și pentru a le asigura participarea deplină în sindicat. Munca Evelinei și a Joannei constă în promovarea și organizarea rețelei (activitate totuși diferită de munca de »organiser«).

În sindicat, avem un departament special de »organising« – departamentul de organizare strategică (Strategic Organising Department). Ei se ocupă de organizarea muncitorilor și muncitoarelor. Desigur, cu toții participăm la organizare, însă Departamentul de organizare strategică derulează campanii în toate domeniile. La ora actuală, domeniul producție lucrează la organizarea migranților și a migrantelor în avicultură.

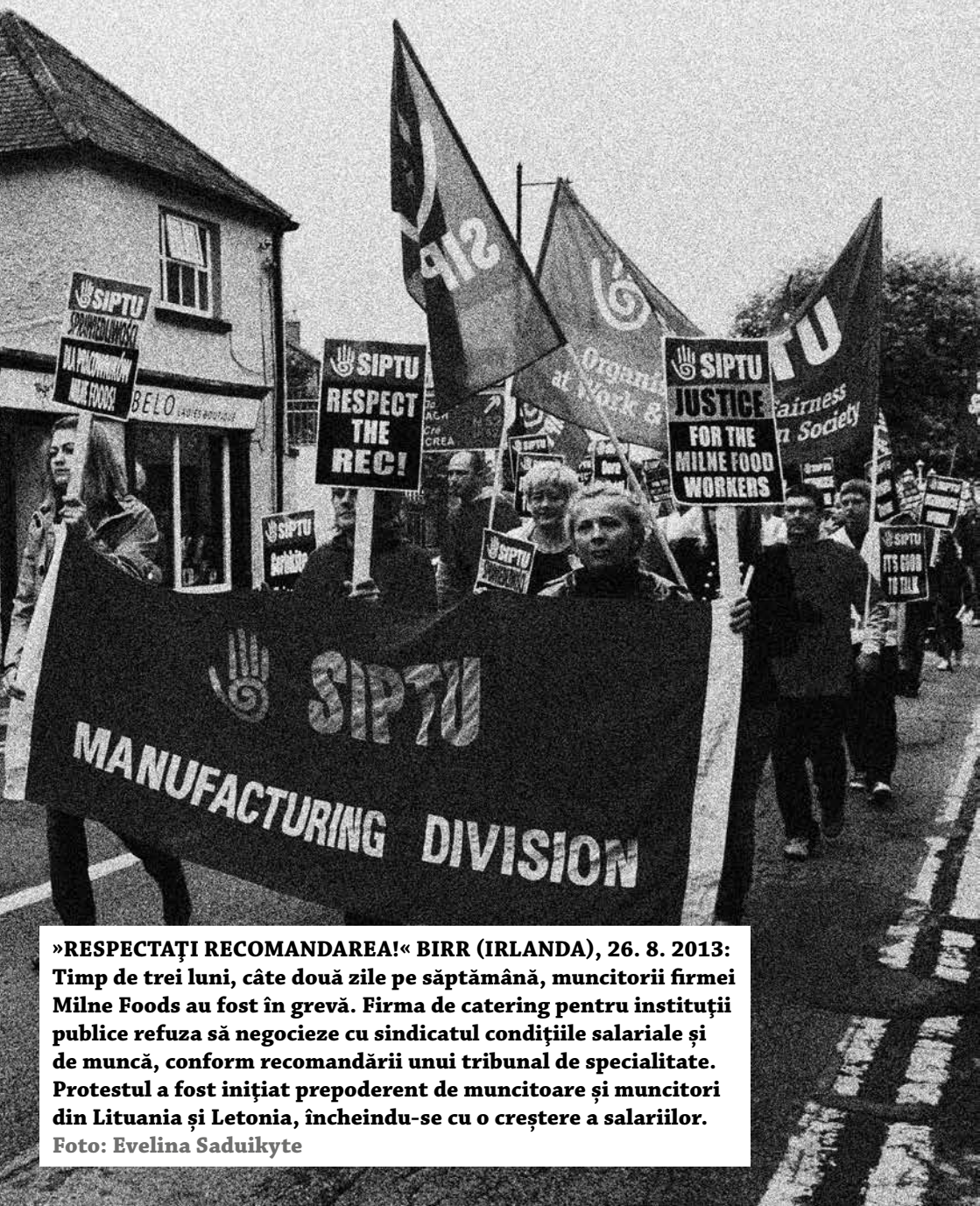
Există o tradiție a organizării migranților la SIPTU?

Avem obligația să organizăm munca migranților. Eu cred că acolo unde sunt exploatați muncitorii, sindicatul trebuie

Acolo unde muncitorii sunt exploatați, este de datoria sindicatului să-i apere

să-i apere cu tot ce-i stă în putință. Noi de zece ani organizăm muncitorii migranți. Am angajat special pentru asta funcționari din Lituania, Polonia, Estonia și Letonia.

Ne confruntăm cu problema ca domeniile în care lucrează migranții să fie domeniile cu cel mai mic grad de organizare sindicală. Evident, eram pe drumul greșit. Și chiar dacă campania »Mushroom« a fost una de succes, asta nu însemna că problemele fuseseră rezolvate, pentru că în felul ăsta noi trebuia s-o luăm de fiecare dată de la capăt. Muncitorii părăsesc țara, se rup legăturile și

»RESPECTAȚI RECOMANDAREA!« BIRR (IRLANDA), 26. 8. 2013:
Timp de trei luni, câte două zile pe săptămână, muncitorii firmei Milne Foods au fost în grevă. Firma de catering pentru instituții publice refuza să negocieze cu sindicatul condițiile salariale și de muncă, conform recomandării unui tribunal de specialitate. Protestul a fost inițiat preponderent de muncitoare și muncitori din Lituania și Letonia, încheindu-se cu o creștere a salariilor.
Foto: Evelina Saduikyte

problema persistă. Așa că ne-am hotărât să abordăm lucrurile diferit, prin crearea rețelei.

Ce v-a făcut să înțelegeți importanța organizării migranților și a migrantelor?

În perioada de avânt economic, muncitorii irlandezi părăseau industria alimentară, trecând în construcții, cu condiții de salarizare și de lucru mult mai bune. Până atunci, industria cărnii era aproape în totalitate organizată. În decurs de cinci ani, salariul mediu de 13 Euro a scăzut la nivelul salariului minim, de 7,15 euro/ora. Motivul era simplu: Sindicatul nu i-a organizat corespunzător pe muncitori. În sectorul public era mai ușor să-i organizezi, iar noi am comis această greșeală.

Există rasism în interiorul sindicatului?

Da. Aceasta atitudine există și se manifestă printr-un discurs gen: -Noi (membri de sindicat) plătim cotizații iar voi să va ocupați de negocierea contractelor colective. Nu vrem să cheltuiți resursele pe migranți. Dar tocmai în asta a constat dezastrul. Industria hotelieră fusese cândva organizată aproape în totalitate; industria cărnii, la fel. Iar azi, în aceste

ramuri, lucrează aproape exclusiv migranți – și aproape toți pe salariu minim. Vrem să evităm ca așa ceva să se repete. Chiar dacă migranții spun că ei oricum nu rămân mai mult de 12 luni, în condițiile în care acceptă salarii mici, angajatorii vor continua să scadă salariile pentru ceilalți angajați. De aceea noi încercăm să-i instruiem.

Noi ne focusăm pe gradul de organizare. Cu un grad redus de organizare, nu ai putere. O altă dificultate o reprezintă noua tendință de înlocuire agresivă. Întâi au fost înlocuiți lucrătorii irlandezi, iar acum migranții care s-au stabilit aici. Polonezii și lituanienii sunt înlocuiți de bulgari și români. Credem că angajatorii îi pot exploata mai bine pe muncitorii din sud(est)ul Europei pentru că aceștia nu-și cunosc drepturile și nu vorbesc engleză. Observăm o nouă cursă concurențială descendentă – și vrem să oprim asta din start.

Cum intrați cel mai bine în contact cu lucrătorii migranți?

Întâi trebuia să pricepem de ce migranții și migrantele nu intră în sindicate în măsura în care o fac irlandezii. Așa că am

organizat o conferință la care au participat muncitori și grupuri de migranți, ONG-uri, ambasadorii/ambasadoarele țărilor respective – și le-am pus patru întrebări simple: Care sunt lucrurile bune pe care le face SIPTU pentru muncitorii migranți? Care sunt lucrurile greșite? Ce ar trebui să

Autoorganizarea migranților este cheia unei bune organizări sindicale la modul general

schimbăm noi ca să îmbunătățim situația? Ce trebuie să facă migranții/migrantele ca să-și îmbunătățească situația? La aceste întrebări am primit aproximativ 300 de răspunsuri și din aceste răspunsuri am dezvoltat un plan și așa a apărut rețeaua noastră. Sindicatele au următoarea problemă: Aici totul funcționează pe bază de reguli și reglementări. E greu să aduci oameni în sindicat. De aceea ne-am hotărât ca în organizarea migranților să aruncăm peste bord toate procedurile

noastre standard. Ceea ce facem acum este organizare în comunități. Întâi îi aducem împreună pe activiștii migranți. După aceea, îi instruiem cum să se ocupe cel mai bine de chestiunile care-i privesc direct.

E important că nu este o instruire tipic sindicalistă și că aceste evenimente au loc în afara Dublinului, în mici orașe, iar activiștii rămân și peste noapte acolo. Luăm cina împreună, ne cunoaștem mai bine și, la un pahar sau două de băutură, îndepărtăm și unele bariere dintre noi – un lucru foarte important de altfel. În felul acesta creăm o rețea de activiști și activiste în toată țara. Mergem în comunități, indiferent că e vorba de biserici, întreprinderi sau fabrici. Mergem în toate acele locuri unde se întâlnesc migranții, în speranța ca aceștia să devină funcționari sindicali. Pentru că, indiferent din ce țară vii și indiferent cum e acolo legislația muncii, o bună autoorganizare a migranților este cheia unei bune organizări sindicale la modul general.

www.siptu.ie

www.siptumanufacturing.ie

www.facebook.com/SIPTUMigrantAndInternationalWorkersSupportNetwork

Leșiți din birouri! ... Și oferiți consiliere în limba maternă

Zona de frontieră dintre Austria și Ungaria prezintă unul dintre cele mai mari decalaje de venituri din Uniunea Europeană. Optzeci la sută dintre lucrătorii străini din Burgenland vin din Ungaria, mulți dintre ei făcând naveta zilnică. Lucrează în toate sectoarele economiei: în comerț, gastronomie, transport, sectorul public, agricultură. După căderea Cortinei de fier, syndicatele din ambele țări au început să coopereze. **Bertold Dallos**, membru ÖGB din 2007, lucrează la administrarea proiectului »Consiliere multilingvă în zona de frontieră« (Mehrsprachige Beratungsstelle im Grenzraum, MIG) care i-a urmat »Consiliului Sindical Interregional« (Interregionaler Gewerkschaftsrat - IGR). Interviu realizat de **Lisa Bolyos**

În Europa există aproximativ cincizeci de »Consilii Sindicale Interregionale«. Cum a luat ființă IGR în zona de frontieră Ungaria-Austria?

După căderea Cortinei de fier în 1989 începeau să vină în Austria primii lucrători din Ungaria, mulți dintre ei fără documente. Atunci au început și primele contacte dintre syndicatele din Austria și Ungaria. Această colaborare s-a instituționalizat după zece ani sub forma Consiliului Sindical Interregional. Dincolo de cooperare și schimburi de experiență, IGR are ca obiectiv monitorizarea evoluțiilor de pe

piața muncii și dezvoltarea de măsuri pentru prevenirea unor efecte nedorite.

Despre ce efecte este vorba, concret?

În această zonă de frontieră avem de-a face cu unul dintre cele mai mari decalaje de venit din spațiul Uniunii Europene; diferența dintre salarii fiind între 1:3 și 1:5, în funcție de sector. Asta reprezintă un stimulent pentru a lucra în Austria, chiar și sub nivelul salariilor stabilite în contractele colective de muncă. Dincolo de asta, cei mai mulți angajați nu știu ce salariu

și ce sporuri li se cuvin, că există un bonus de Crăciun, bani de concediu sau o limitare a orelor de muncă. Mulți nu cunosc limba germană și semnează hârtii pe care nu le înțeleg. Angajatorii le spun: –Semnează pentru că

Cei care practică dumping-ul salarial și social sunt întotdeauna angajatorii și nu angajații

altfel nu primești niciun salariu! Doar ulterior află că au semnat o declarație de renunțare sau o înțelegere amiabilă de încheiere a contractului de muncă. Ca urmare a acestor practici se ajunge atât la o scădere semnificativă a standardelor salariale și sociale în Austria, cât și la o stagnare a dezvoltării economice în Ungaria, din cauza plecării personalului calificat.

Să înțelegem din asta că răspunderea ar fi de partea angajaților?

Mulți – inclusiv mass-media –

consideră că lucrătorii străini ar fi problema, deoarece ei se oferă să muncească pe bani puțini. Evident, nu este adevărat. Cei care acceptă un salariu mai mic decât cel din contractul colectiv de muncă o fac sub presiune, nu voluntar. ... Presiunea de a pierde locul de muncă atunci când angajatorul le spune: –Va plătesc cu suma asta sau va căutați alt loc de muncă! Se uită deseori că cei care practică în mod activ dumping-ul salarial și social sunt întotdeauna angajatorii – în schimb se instigă împotriva angajaților și angajatelor.

Cum răspund proiectele sindicale din zona de frontieră la această problemă?

Îi informăm pe lucrători și pe lucrătoare în legătură cu drepturile pe care le au și cum să le revendice. Una dintre principalele măsuri este consilierea în limba maternă, începută cu mare succes în 2004. Recent, am avut în proiectul IGR cinci persoane pe care le-am consiliat, atât de pe partea ungară a graniței, cât și pe cea austriacă. Din 2008 până în 2015 am făcut aproape 80.000 de consilieri. Ținând cont că proiectul MIG nu

este atât de bine dotat din punct de vedere financiar, ne limităm la consilierea pe dreptul muncii și »transferăm« alte probleme către instituțiile competente.

De ce nu a fost integrată consilierea în limba maternă în sindicat?

Nu e atât de simplu. Pe de o parte, consilierea în limba maghiară în această regiune este deosebit de importantă – un argument în favoarea integrării. Pe de altă parte, costurile legate de personal – patru consilieri la ora actuală – reprezintă o cotă importantă din bugetul organizației noastre la nivel de land, ceea ce nu ne-am putea permite fără alte surse de finanțare. La ora actuală, primim bani de la guvernul landului Burgenland și de la Ministerul Social. Fără acești bani nu știm cum vom putea menține consilierea în limba maghiară.

Oferiți și consiliere mobilă?

Optzeci la sută din munca de consiliere are loc la sediile noastre din Neusiedl, Eisenstadt și Oberwart. În afară de asta, facem consiliere și la societățile comerciale. Deseori, la firme, oamenii nu își expun problemele

în mod deschis, însă acolo află pentru prima dată de noi și ne contactează ulterior. În cadrul unor proiecte din trecut, am oferit consiliere și în orașele de frontieră din Ungaria. Astfel, înainte de deschiderea pieței muncii (pentru cetățenii ungari), am organizat un așa-zis »roadshow« în piețele principale ale orașelor de-a lungul graniței. Scopul evenimentului era informarea în detaliu a celor dornici să lucreze în Austria, deoarece, înainte de deschiderea pieței muncii, mulți oameni în Ungaria erau entuziasmați, fără să fie pregătiți să înfrunte provocările și pericolele.

Consilierea în afara biroului mi se pare un lucru de dorit la modul general, pentru orice sindicat.

Desigur, obții foarte multe dacă mergi direct la oameni. Lucrul cel mai important este să-i consiliezi pe oameni în limba maternă. În Burgenland, unele sindicate de specialitate, cum ar fi sindicatul Bau-Holz (construcții/lemn) și Produktionsgewerkschaft, au secretari bilingvi, drept urmare consilierile au crescut enorm de mult. Se aplică la toate sindicatele de specialita-

te: Dacă majoritatea angajaților/angajatelor sunt străini, iar sindicatul dorește să-și mențină și să-și crească gradul de organizare, este foarte important

Dacă sindicatul dorește să-și crească gradul de organizare, trebuie să vorbească în limba angajaților

să vorbești limbile respective. Mai nou, în afară de maghiară, oferim, pentru câteva luni pe an, și consiliere în limba română. În mod cert, ar trebui să extindem această ofertă.

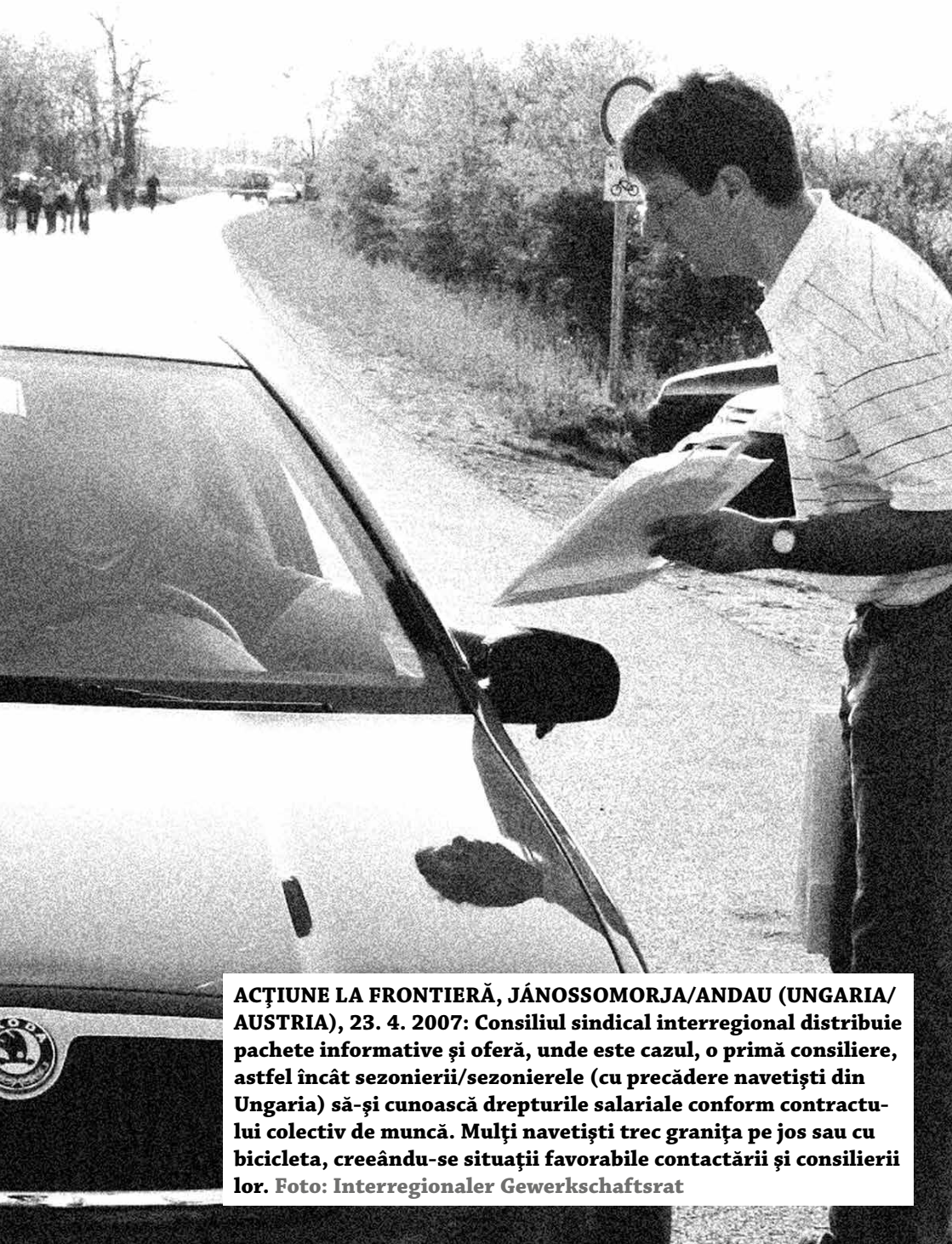
Care sunt problemele cel mai des întâlnite?

Programul de lucru, salarizarea (ne)corespunzătoare și încheierea contractului de muncă. Mulți vin la noi doar după încheierea contractului de muncă. Noi încercăm să-i convingem să se consilieze în prealabil, pentru că în multe cazuri pretențiile salariale

s-au prescris, iar oamenii nu mai pot revendica sumele de bani, de ordinul miilor de euro, la care ar avea dreptul.

Dacă nu se așteaptă până la concediere, pare justificată frica de a pierde locul de muncă.

Așa este, mai ales în sectoarele precum agricultura, unde nu se cer cunoștințe de specialitate și unde se poate angaja oricine, cu o scurtă perioadă de acomodare. Deseori acești lucrători nu sunt înregistrați la autorități, respectiv doar la unele dintre ele, asta însemnând că angajații și angajatele nu au asigurare de sănătate și de pensie. Sunt foarte multe firme care practică acest lucru în mod sistematic. Între timp a apărut o generație care a lucrat atâția ani în Austria, încât ar putea intra în pensie în Austria, dar mulți își dau seama doar acum că nu au fost înregistrați legal sau au fost înregistrați pentru prea puțin timp și nu le va ajunge pensia. Este un obiectiv important să-i sensibilizăm pe lucrătorii veniți din Ungaria în privința dumping-ului salarial și al urmărilor acestei practici. Și, desigur, să-i sprijinim să nu accepte acest lucru și să-și apere drepturile.

ACȚIUNE LA FRONTIERĂ, JÁNOSSOMORJA/ANDAU (UNGARIA/AUSTRIA), 23. 4. 2007: Consiliul sindical interregional distribuie pachete informative și oferă, unde este cazul, o primă consiliere, astfel încât sezonierii/sezonierele (cu precădere navetiști din Ungaria) să-și cunoască drepturile salariale conform contractului colectiv de muncă. Mulți navetiști trec granița pe jos sau cu bicicleta, creându-se situații favorabile contactării și consilierii lor. Foto: Interregionaler Gewerkschaftsrat

Cum îi contactați pe cei care lucrează în agricultură?

Este domeniul cel mai dificil și de aceea e bine că există compania »Sezonieri« care abordează acest sector în mod explicit. Înainte de aderarea Ungariei la spațiul Schengen, ne era mai ușor pentru că oamenii treceau frontiera pe jos, iar noi îi puteam contacta acolo. În drum spre locul de muncă, noi le dădeam materiale informative și oamenii aveau ocazia și timpul necesar să ne relateze situația lor și să se informeze în absența angajatorului. Apoi, pe parcurs, oamenii au început să vină la punctul de consiliere să ne ceară sfaturi – Neusiedl fiind o asemenea regiune cu foarte multe ferme, în Burgenland.

Există ferme din Austria care dețin pământ în Ungaria și care profită de legislația muncii de acolo?

Între timp există cele mai diverse situații: Am aflat de firme din Austria care se stabilesc în Ungaria și își trimit angajații de acolo în Austria pentru a face economie la salarii și alte cheltuieli. Se practică des la firmele de transport. Sau există firme din Ungaria ce-și deschid un restaurant în Austria, cu angajați din Ungaria, și care

»uită« că în Austria sunt alte reglementări pe piața muncii. Angajații sunt plătiți undeva »între« salariile din Ungaria și cele din Austria, dar departe de nivelul de salarizare din Austria.

În fața instanțelor judecătorești asta ar fi un caz evident de dumping salarial, sau nu?

Da, în mod evident! Doar că noi trebuie mai întâi să aflăm de asemenea cazuri, să aducem probele necesare și să revendicăm drepturile salariale într-o țară vecină! Apoi, mulți angajați nu știu ce drepturi au, mai ales când sunt »detașați« în altă țară. Ei nu știu că, atâta timp cât lucrează în Austria, trebuie remunerați după legislația austriacă. La toate acestea se adaugă frica să nu-și piardă locul de muncă, chiar dacă-și cunosc drepturile. Această frică trebuie depășită, în primul rând.

Nu sună foarte optimist ...

Da, mai ales în agricultură, de-a lungul anilor, situația nu s-a îmbunătățit într-atât cum ne-am fi dorit. Dar cred că cel mai rău lucru ar fi să renunțăm la implicare.

www.facebook.com/oegb.mig

»Credeam că trei euro pe oră ar fi normal!«

Andrei și Bogdan Oancea, în vârstă de 25 și 20 de ani, sunt din Axente Sever, o comună din județul Sibiu, în România. Cei doi frați s-au despărțit pentru prima dată în viață lor când Andrei, mai în vârstă, a plecat ca sezonier în Austria, în 2011. Peste doi ani, l-a urmat și Bogdan. Au lucrat până în octombrie 2014 la ferma de legume și fructe Strasser, în Tirol. Au fost exploatați peste măsură și plătiți insuficient. Au aflat dintr-un pliant al campaniei »Sezonieri« ce drepturi au – și s-au hotărât să le revendice. Sindicatul PRO-GE a obținut pentru ei, prin hotărâre judecătorească, o parte din banii cuveniți, lansând prin aceasta un semnal important în Austria. Un interviu de Sónia Melo

Ce lucrări ați executat și în ce condiții de muncă?

Andrei Oancea: Am făcut de toate. Am lucrat de la ora 6 dimineața până la ora 10 seara, uneori și până la 1 sau 2 dimineața. Înainte de masă, culegeam prune sau îl ajutam pe cumnatul fermierului, la ferma Schotthof, din comuna vecină Thaur. (Schotthof este ferma lui Josef Norz, cel mai mare fermier de legume din Tirol, unde, în octombrie 2013, aproximativ șaptezeci de sezonieri au întrerupt munca, în semn de protest.) Acolo recoltam ridichi, salată,

varză; eram foarte des acolo. În afară de asta, tăiam lemne în pădure, le crăpam, montam garduri. Am și filmat asta. În afară de asta, ajutam în casă și găteam de mâncare și spălam vasele la pensiunea patronului. Chiar am făcut de toate acolo.

Bogdan Oancea: Eu am lucrat cel mai mult timp în casă și în restaurantul patronilor, mai rar pe câmp. Îngrijeam casa, călcam haine, spălăm, găteam, aveam grijă de copilul lor ... Copilul începuse să-mi spună »tată«, pentru că eu mă jucam cu el, îi dădeam de mâncare, îl duceam

la culcare. Patroana, Verena Norz-Strasser nu era deloc amabilă cu mine și mă certa tot timpul. – Repede, repede!, așa striga la mine de fiecare dată.

Andrei Oancea: Restaurantul lor se numește Bogner și se află lângă fermă. Când mă întorceam după masă de pe câmp, trebuia

Patroana mă certa tot timpul: – Repede, repede!, așa striga la mine de fiecare dată

să merg direct acolo, fără măcar să am voie să fac duș. Acolo făceam de mâncare, spălam vasele și trebuia să rămânem până la încheierea programului, să facem curat în bucătărie, până pe la 1-2 noaptea. Ziua următoare ne sculam din nou la ora 6. Am lucrat aproximativ 300 de ore pe lună și câștigam 660 de euro. În fiecare vineri trebuia să-i dăm patronului 50 de euro pentru mâncare, deci 200 de euro pe lună – din salariul nostru. Din iunie până în septembrie, 2014 ne scăzuse chiar câte 30 de

euro pe lună pentru curent. Asta fusese în perioada înainte să mergem la sindicat. În casă aveam o mașină de spălat cu fise. O spălare costa 50 de cenți. Dacă lucrezi în câmp sau la restaurant, te murdărești tot timpul. Zilnic trebuie să-ți schimbi hainele, uneori și de două ori pe zi. De aceea am cheltuit mulți bani pe mașina de spălat.

Bogdan Oancea: Da, ni se scădea salariul pentru orice! Când clienții fermei refuzau prunele, patronul ne punea să plătim pentru că nu am fi ambalat prunele cum trebuie și începuseră să mucegăiască.

Cât ați câștigat pe lună și cât ați lucrat pentru asta, efec- tiv?

Andrei Oancea: Am lucrat între 11 și 15 ore pe zi, șapte zile pe săptămână – deci circa 300 de ore pe lună, cu mici diferențe, când mai primeam liber duminica. Salariul lunar era de 660 de euro – uneori luam și 50 sau 100 de euro în plus, la munca în echipă. Deci vreo 3 euro pe oră, până la 3,80 de euro, în echipă. Dar din 600 de euro se scădeau 110 euro pentru cazare, 200 pentru mâncare, banii pentru mașina de spălat și curent. Rămâneam cu

300-400 de euro. Bani de sărbători sau de concediu nu am primit niciodată, nici sporuri pentru munca de noapte sau la sfârșit de săptămână. Nu știam că ni se cuvin aceste sporuri și bonusuri. Noi credeam că un salariu de 3 euro pe oră ar fi normal.

Erați singuri la fermă sau erau acolo mai mulți angajați?

Andrei Oancea: Când începusem să lucrez acolo, eram în total zece angajați, dintre care două femei – din mai și până în septembrie. Între 2012 și 2014 fusesem opt și vara, în sezonul de vârf, nouă.

Unde locuiați?

Bogdan Oancea: Locuiam în casa fermierului. Andrei și cu mine aveam o cameră la parterul casei: 16 metri pătrați, cu baie proprie, iar restul la mansardă, în aceeași clădire. Fiecăruia dintre noi i se scădeau din salariu 100 euro pe lună pentru cazare.

S-au făcut controale la fermă din partea inspecției muncii, pe durata șederii voastre acolo?

Andrei Oancea: În cei trei ani cât am lucrat noi acolo, n-a

fost nici un singur control de la inspecția muncii sau inspecția forestieră. Se făceau din când în când controale de igienă, dar fermierul știa deja când vor veni și cu o zi înainte trebuia să facem curat la fermă și în depozit.

Bogdan Oancea: Unele parcele ale lui Strasser erau mai departe de fermă, la câțiva kilometri. Acolo nu erau toalete și nu te puteai spăla pe mâini. Inspectorii n-au mers niciodată acolo...

Cum se făcea cu plata? Ați semnat și primit state de plată? Plata se făcea în numerar sau prin virament bancar?

Andrei Oancea: Când întrebam de așa ceva, patronul spunea de fiecare dată: –Nu există ștat de plată. Așa fusese de la bun început. Trebuia să semnăm pe foi goale sau pe care o parte era acoperită cu mâna, fără să întrebăm, de ce. La început totuși întrebam dar el ne certa și după un timp nu am mai întrebat și așa devenise un fel de rutină să semnăm în alb. Era ceva normal.

Cum ați ajuns să vă adresați sindicatului și să cereți sprijin juridic?

Andrei Oancea: O vecină ne dăduse un pliant al campaniei

»Sezonieri«. În pliant scria ce drepturi avem, care-i salariul minim etc. Am luat legătura cu sindicatul, adică cu PRO-GE și le-am povestit despre salarii și condițiile de muncă, dar am continuat să lucrăm acolo. După o săptămână, patronul ne-a concediat. Zicea că nu mai are

Și colegii și colegele ne-au încurajat să luptăm în continuare pen- tru drepturile noastre

nevoie de noi și să semnăm un bilețel pe care scria că am primit tot ce ni se cuvenea și că nu are niciun fel de datorii față de noi. Nu am semnat biletul ăsta și am mers din nou la sindicat. Așa a început totul. Mai târziu am aflat că ne concediasse la o zi după ce sindicatul făcuse sesizarea la asigurarea de sănătate zonală (Gebietskrankenkasse) din Tirol. Trebuie să-i fi spus cineva de la asigurarea de sănătate

despre sesizare și voia să scape de noi. Astea s-au întâmplat în octombrie, 2014.

Ce a urmat după concediere?

Bogdan Oancea: PRO-GE ne-a căutat o locuință, prin secretarul Bernhard Höfler; ne-au dat bani împrumut pentru garanție, prin secretarul juridic al PRO-GE Tirol, dl. Xaver Zeilinger; ne-au găsit un loc de muncă - și l-au dat în judecată pe fermier. Întâi, sindicatul i-a cerut fermierului să ne achite restanțele de 50.000 de euro, ceea ce n-a făcut. De aceea am mers în instanță.

Andrei Oancea: În ianuarie, 2016, după trei termene de judecată, am ajuns la o înțelegere cu patronul, să primim fiecare câte 12.000 de euro. (Ambele părți au acceptat soluția amiabilă numită »Freiwillige Abfertigung des Arbeitsgebers«.) Sindicatul ne-a pus în vedere că putem continua procesul, dar nu mai voiam să mergem la judecătorie pentru că era foarte greu pentru noi – ar fi trebuit să ne luăm liber de la serviciu și să-l vedem din nou pe fostul patron, dar noi nu mai voiam asta.

Unde trăiți și unde lucrați acuma? Cum sunteți?

»CE TREBUIE SĂ ȘTII CA SEZONIER/SEZONIERĂ!« THAUR (AUSTRIA), VARA 2016: Foștii sezonieri agricoli Andrei și Bogdan Oancea sunt activi în campania »Sezonieri«. Cu pliantele campaniei se întorc pe câmpurile pe care fuseseră exploatați ani de zile pentru a-i informa pe colegi/colege despre drepturile lor. Foto: Sónia Melo

Andrei Oancea: Suntem la Rum, în apropiere de Thaur și Absam. Acolo lucrasem o perioadă de timp ca sezonieri iar acum lucrăm la Stubai, la o firmă ce produce piese auto. Suntem foarte mulțumiți. Patronii sunt foarte amabili, au cunoștință de procesul nostru și de fiecare dată ne-au dat liber ca să mergem la judecătorie. Și colegii și colegele ne-au încurajat mereu să luptăm pentru drepturile noastre.

Bogdan Oancea: Lucrăm acolo de luni până vineri, avem un program de lucru regulat și câștigăm atâta cât scrie în contractul de muncă: aproximativ 8 euro pe oră. Toate merg bine. Primim un ștat de plată completat corect. Salariul ni se virează în cont în aceeași zi a lunii. Și ni se plătesc orele suplimentare. Totul e în ordine acum.

Cum priviți astăzi decizia voastră de a va apăra și a vă cere drepturile?

Andrei Oancea: Avem colegi români care lucrează în Tirol ca sezonieri, în aceleași condiții grele. Uneori le spunem să meargă la sindicat, dar nu vor să audă de asta. Le trebuie un loc de muncă și nici măcar nu îndrăznesc să se informeze despre drepturile lor ...

Bogdan Oancea: Da, e greu, când ai nevoie de acei bani, te gândești bine de tot înainte să începi să lupți pentru drepturile tale. Totuși, la noi s-a sfârșit cu bine. Acuma stăm la Rum și din fereastra apartamentului vedem câmpurile din Thaur. În zilele ploioase, când ne gândim cum lucram în trecut pe câmp, în ploaie, ne dăm seama cu adevărat cât de prost era plătită muncă și cât de bine o ducem acum!

Munca fără acte, dar nu și fără drepturi!

Începând cu 2014, biroul de ajutor sindical pentru lucrători fără documente (UNDOK) oferă consiliere și sprijin migranților cu statut de ședere incert și fără acces oficial la piață de muncă. UNDOK cere drepturi egale pentru toți angajații, deoarece discriminarea la accesul pe piața muncii duce la supraexploatarea colegilor noștri fără documente și, în consecință, la subminarea poziției tuturor angajaților. Cei care practică dumpingul salarial nu sunt angajații, ci angajatorii.
Autoare: Sandra Stern

Doamna C. a venit la biroul UNDOK cu un zâmbet larg pe buze. Azi a primit prin poștă restul de salariu ce i se cuvenea din partea angajatorului, care refuzase să i-l plătească. Nu ar fi crezut vreodată că își va primi banii, pentru că doamna C. lucrase fără drept de muncă. Doamna C. venise din Croația în Austria, neștiind că pentru cetățenii croați se aplică încă, până în 2020, restricții la piață forței de muncă. Lucrase în domeniul gastronomiei, fără o înregistrare oficială din partea angajatorului. Doamna C. a lucrat timp de șase săptămâni fără o singură zi de repaos. Uneori, când nu era de lucru, era trimisă

acasă după doar o oră de muncă, alteleori trebuia să lucreze zece ore la rând. Îi ceruse angajatorului de mai multe ori salariul cuvenit, acesta însă încerca să evite plata. După o perioadă de timp, a fost acuzată chiar că nu ar fi lucrat și a fost concediată fără respectarea termenului de concediere. Doamna C. s-a adresat biroului UNDOK care a ajutat-o cu succes să-și revendice drepturile salariale și sociale. Firma intrase în faliment, dar doamna C. și-a obținut din fondul de insolvență salariul, bonusurile, banii de concediu și daunele morale pentru concediere.

»Azi e o zi bună pentru mine. Sunt

foarte fericită!» a spus doamna C., înainte să-și ia rămas bun.

Munca fără documente este nesigură, prost plătită și periculoasă – fără excepție: la curățenie, la îngrijirea copiilor sau a vârstnicilor la domiciliu, în muncile agricole

Nu ar fi crezut vreodată că își va primi banii, pentru că doamna C. lucrased fără drept de muncă

sau în munca sexuală, pe șantier sau în gastronomie. Munca fără documente funcționează după așazise legi nescrise ... În Austria, la ora actuală, există 28 de tipuri de drept de ședere care restrâng sau interzic complet accesul oficial al migranților la piața muncii. Acest lucru îi »împinge« pe migranți în sectoarele informale (»muncă la negru«) sau în activități aparent liber profesionale. Situația azilanților ilustrează cel mai bine efectele inumane ale acestui sistem.

Azilanții/Azilantele obțin dreptul de muncă la trei luni după depunerea cererii de azil, conform »Dispoziției Bartenstein« al Ministerului Social, din 2004. Aceasta se limitează însă la munca sezonieră în agricultură și turism. Dincolo de asta, angajatorii sunt obligați să solicite la Oficiul Forțelor de Muncă (Arbeitsmarktservice/AMS) o autorizație de angajare. Și, deoarece pentru munca sezonieră se stabilesc anual cote de angajare, șansele azilanților să găsească un loc de muncă în aceste sectoare este egală cu zero.

Azilanților nu le rămâne decât munca de liber profesionist sau cea caritativă. În niciunul dintre cele două domenii nu se aplică însă contractele colective, motiv pentru care munca este de regulă foarte prost plătită.

Mai nou, atât sindicatele, cât și unele asociații patronale cer deschiderea pieței de muncă pentru azilanți, după șase luni. În ciuda numeroaselor proteste ale azilanților și ale unor ONG-uri și în ciuda faptului că mulți experți consideră nelegale actualele reglementări restrictive, acestea sunt în continuare în vigoare și îi împing pe azilanți în sectoarele informale ale econo-

»BUN VENIT REFUGIAȚILOR!« VIENA (AUSTRIA), 3. 10. 2015:
Manifestație de amploare »pentru o politică umană de azil«. 100.000 de oameni ies în stradă pentru a manifesta împotriva politicii predominant rasiste de azil. Extras din apelul la manifestație: »Nu fortăreței Europa! Deschideți granițele și opriți moartea în masă în Marea Mediterană! Drept de ședere pentru toți!« Foto: Daniela Koweindl

miei. În felul ăsta, ei pot fi mai ușor șantajați și exploatați de către angajatori. Un caz exemplar este cel al dlui. O. care fugise din Pakistan în Austria și de trei ani este în procedură de azil. Deoarece în calitate de azilant nu poate fi angajat decât în munca sezonieră, a fost nevoit să lucreze pe cont propriu pentru a se între-

În munca la domiciliu, uneori se plătesc chiar și salarii de 1 euro/oră

ține, iar în prezent distribuie ziare în Viena. Salariul stabilit cu angajatorul era de 4,70 Euro, angajatorul nu și-a respectat însă angajamentul. Domnul O. îl atenționase în mod repetat că îi este dator cu o parte din salariu. Totuși, angajatorul nu i-a plătit salariul restant.

Toți angajații/toate angajatele au drepturi

Persoanele care se adresează biroului UNDOK se confruntă cel

mai des cu problema salariilor neplătite integral. Un alt lucru tipic în munca fără documente este programul de lucru extrem de lung – deseori și zece-douăsprezece ore pe zi, timp de șase sau șapte zile pe săptămână. Lucrătorii fără documente primesc de regulă salarii extrem de mici, cu mult sub cele din contractele colective de muncă. În munca la domiciliu, uneori se plătesc chiar și salarii de 1 euro/oră. În afară de asta, mai apar și alte probleme cum ar fi neplata salariilor, nerespectarea normelor de protecția muncii, concedierea în caz de boală, accident sau vârstă înaintată, dar apare și abuzul fizic și de natură sexuală. Indiferent dacă se lucrează cu sau fără documente, legea protecției sociale, legea muncii și standardele minime din contractele colective de muncă sunt valabile pentru toți angajații.

A avea dreptate și a primi dreptate

Angajații/angajatele, indiferent de statutul lor de ședere, au nevoie de informații despre drepturile lor sociale și de muncă, și de sprijin la realizarea acestor drepturi. Aici le vine în

întâmpinare biroul UNDOK, deschis în iunie 2014 în spațiile »ÖGB Catamaran«. De atunci s-au adresat biroului aproape 300 de lucrători fără documente, printre care și azilanți. Două consiliere îi informează gratuit, anonim și în mai multe limbi despre drepturile salariale și sociale ce li se cuvin și îi sprijină în demersurile lor vizavi de angajatori, chiar și în instanțele de judecată. Acest din urmă lucru nu este ușor pentru angajații fără acces legal la piața muncii din două motive: 1. Angajatorii, de regulă, nu îi înregistrează pe angajații fără hârtii la asigurările sociale și omit să solicite acord de angajare. Angajații fără documente trebuie deci să probeze (în instanță) că au lucrat. 2. Mulți lucrători fără documente se găsesc într-o situație dificilă, de natură să le pericliteze șederea în țară, dacă ar încerca să-și urmărească drepturile salariale și sociale. În cazul azilanților în procedură de azil, cum ar fi domnul O., acest risc nu există. Biroul UNDOK îi ceruse acestuia drepturile salariale în fața angajatorului. După o săptămâna, angajatorul s-a conformat, plătindu-i dlui. O. salariul restant.

Organizați împotriva exploatării

Legea de combatere a dumping-ului salarial și social în Austria oferă un bun instrument împotriva practicilor de exploatare ale firmelor și angajatorilor. Este nevoie însă și de aportul colegilor noștri care lucrează fără documente. Asta, pentru că angajații fără documente se găsesc în situații legale complexe. De aceea, Federația UNDOK care asigură funcționarea biroului UNDOK, oferă, pe lângă consiliere și sprijin, ateliere (workshopuri) pentru lucrătorii fără documente, dar și pentru multiplicatori. În acest cadru se transmit cunoștințe de bază privind drepturile fiecărui participant și cum și le pot impune, aceasta fiind prima condiție de apărare împotriva exploatării. Prin asta dorim și încurajarea (auto)organizării lucrătorilor fără documente. Biroul UNDOK face și muncă de teren pentru a intra în contact direct cu lucrători fără documente și încurajează de asemenea interconectarea tuturor celor activi în domeniile privind munca fără documente: sindicate, Camera de Muncă (Arbeiterkammer), ONG-uri (organizații non-guvernamen-

tale) implicate în sprijinirea străinilor și azilanților, activiști din domeniul antirasismului. În acest fel, biroul UNDOK sprijină și campania »Sezonieri« pentru drepturile lucrătorilor agricoli în Austria, pentru că discriminarea lucrătorilor fără documente nu este un fenomen izolat, ci avem de-a face cu exploatare sistematică ce trebuie combătută printr-un efort comun, în interesul tuturor angajaților.

Sandra Stern lucrează pentru biroul UNDOK, responsabilă cu relațiile cu publicul, ateliere și interconectare. Este activă, la nivel de sindicat, și în educația adulților.

Textul de față a apărut inițial în asyl aktuell (1/2015) și a fost adaptat și actualizat pentru acest pliant.

www.undok.at - acolo găsiți pentru descărcare și pliantul »Munca fără documente nu înseamnă și muncă fără drepturi!«

Întrebări frecvente (FAQ): Accesul la piața muncii pentru azilanți/azilante: www.arbeitsmarktzugang.prekaer.at

Pentru o democratizare radicală a sistemului agricol și alimentar

Mișcarea pentru suveranitate alimentară militează pentru ca hrana să fie nu doar asigurată, ci și producția, distribuirea, prepararea și consumul acesteia să fie democratizate în mod radical. Asta implică respectarea dreptului muncii în aceste domenii. Brigitte Reisenberger de la Forumul Nyéléni pentru suveranitate alimentară, despre un sistem agricol solidar și dreptul fundamental la hrană.

Europa este cel mai mare exportator de alimente din lume – o »performanță« indoielnică ce are la bază un model de agri-cultură bazat pe exploatare ce urmărește producția cât mai ieftină a alimentelor. Acest model de agricultură supus unei continue intensificări și industrializări este ținut în mișcare de practicile agricole cotidiene, de consum, întreprinderi, politici economice și comerciale. Politica agricolă comună (PAC) susține din bani publici, în mod activ, acest sistem, prin subvenții pe suprafețele agricole. Schimbările structurale în agricultură, percepute ca ceva firesc, cu o

tendință spre agroindustrie, au avut ca rezultat desființarea la scară mare a micilor gospodari și schimbări în profunzime a activităților din domeniu. Din cauza presiunii concurenței și a prețurilor, mulți țărani se confruntă cu condiții de muncă proaste, cu o insecuritate socială crescândă, îndatorire financiară și o tot mai mare povară a muncii. Această presiune se transmite asupra angajaților salariați, astfel încât se ajunge la condiții de muncă tot mai precare în producția și distribuția alimentelor – în gospodării, în domeniul prelucrării, în comerțul cu amănuntul. Salarii de mizerie, condiții de muncă

»NE-AM SĂTURAT!« VIENA (AUSTRIA), 26. 1. 2015: Cu ocazia conferinței de iarnă a Forumului Ecosocial, platforma »Ne-am săturat« («Wir haben es satt») protestează pentru o reorientare cât mai rapidă a politicii agrare a Austriei, orientată în prezent spre creștere și export. »Ne-am săturat« are la bază organizații de mediu, de agricultură, mișcări sociale și de dezvoltare. Acestea solicită o agricultură țărăneasă cu șanse de viitor, acces la pământ pentru toți, păstrarea varietății materialului săditor, dreptul la hrană și condiții echitabile de muncă pentru lucrătorele și lucrătorii (migranți). Foto: FIAN

dăunătoare sănătății și o continuă subminare și refuzare a drepturilor omului și a muncii fac parte din sistemul agricol și alimentar dominant.

Lanțuri de producție solidare

Un sistem agricol și alimentar, bazat pe concurență, creștere și competitivitate distruge micii gospodari țărani peste tot în lume. Astfel, printre cauzele profunde ale migrației se numără deseori și efectele sistemului agricol și alimentar. Concerne agricole din Austria achiziționează terenuri în România destinate producției de monoculturi pentru export, marginalizându-i în acest fel pe micii țărani. După anul 2000, în România prețul terenurilor agricole s-a triplat. În mod paradoxal, România este foarte dependentă de importul de alimente – 70% provenind din străinătate. Lipsiți de perspective în mediul rural, sperând să iasă din spirala sărăciei, mulți oameni ajung lucrători agricoli în țări ca Austria. Aici, ei lucrează deseori în condiții mizere, privați de elementare drepturi sociale și de muncă. Este nevoie de schimbări majore pentru o coexistență solidară, umană, autodeterminată a tu-

turor participanților la sistemul agricol și alimentar: micii țărani, lucrătorii agricoli, comercianții șamd. Avem nevoie, nici mai mult, nici mai puțin, de o democratizare radicală a întregului sistem. Mișcarea pentru suveranitate alimentară se implică pentru dreptul tuturor oamenilor

Europa ocupă locul 1 în exportul de alimente – o performanță îndoielnică

de a decide în mod democratic cum să fie produsă, distribuită și consumată hrana. Este o mișcare care pune sub semnul întrebării raporturile de putere care determină sistemul nostru alimentar. Cei care produc hrana nu sunt neapărat și cei care au puterea. Puterea se găsește mai degrabă la reprezentanții politici, la grupurile de interese din agricultură, la lobbyști și la firmele din comerțul alimentar. În Austria, această putere se manifestă deseori ca »Sfânta Treime« compusă

din Banca Raiffeisen, Camera Agricolă și Uniunea Fermierilor ... Gradul de concentrație în comerțul alimentar din Austria este la cele mai înalte cote în Europa. Trei firme își împart 80% din piață. Acestea hotărăsc ce produse vor ajunge pe raft. Mișcarea pentru suveranitate alimentară se implică pentru un sistem agricol și alimentar care nu consideră că trebuie să-i exploateze pe oameni: nici pe țara-

Practicile agricole au și o latură politică

ni, nici pe prelucrători, nici pe vânzători, nici pe sezonieri. Asta implică o schimbare a structurilor și cauzelor ce au ca efect această exploatare. Obiectivul este ca oamenii să se implice direct în formarea sistemului. Pentru realizarea suveranității alimentare este necesar ca mulți oameni să acționeze în multe locuri și pe cele mai diverse planuri, făcând lucruri de mai mică sau mai mare amploare – indiferent că este vorba de înființarea

unei cooperative alimentare în Salzburg sau de activitatea de lobby la Bruxelles, pentru o nouă politică agricolă. Lucrurile practice sunt și politice.

Dreptul la hrană adecvată

Suveranitate alimentară înseamnă crearea de condiții pentru accesul la hrană suficientă, sănătoasă, echitabilă social și ecologic și adecvată cultural. Campania »Sezonieri« care abordează problema la nivelul luptei de muncă reprezintă un element important al mișcării, contrbuind totodată la promovarea agendei acesteia în contextul muncii sindicale.

Perspectiva comună este un sistem agricol și alimentar bazat pe dreptul omului la hrană și suveranitatea alimentară. Hrana nu este o marfă ci un drept al fiecăruia!

Brigitte Reisenberger lucrează la organizația de drepturi ale omului, FIAN, fiind implicată în Austria și pe plan european în mișcarea pentru suveranitate alimentară.

**www.ernaehrungssouveranität.at
www.nyelenieurope.net**

IMPRESSUM: Campania »Sezonieri« pentru drepturile lucrătorilor agricoli în Austria. Johann-Böhm-Platz 1, A-1020 Viena • **REDAȚIA:** Lisa Bolyos (coordonare), Cordula Fötsch, Markus Griesser, Iris Hanebeck, Susi Haslinger, Karin Jović, Traudi Kotek, Daniela Koweindl (coordonare), Sónia Melo • **TEXTE:** Susi Haslinger, Brigitte Reisenberger, René Schindler, Sandra Stern • **INTERVIURI:** Dieter A. Behr, Lisa Bolyos, Markus Griesser, Hans Hedrich, Daniela Koweindl, Sónia Melo, Tobias Zortea • Transcrieri: Lisa Bolyos, Cordula Fötsch, Markus Griesser, Iris Hanebeck, Hans Hedrich, Traudi Kotek, Daniela Koweindl, Sónia Melo, Tobias Zortea • **LECTORAT ȘI CORECTURĂ:** Eugen Condria, Rodica Condria, Hans Hedrich, Radu Plămădeală • **TRADUCERI:** Hans Hedrich • **FOTOGRAFII:** Lisa Bolyos, Karl-Friedrich Brenig, Comitato Lavoratori delle Campagne, Faire Mobilität, FIAN, IGR, Daniela Koweindl, l'autre syndicat, Daniel Liebl, Sónia Melo, Evelina Saduikyte • **GRAFICĂ:** Lisa Bolyos • **MULȚUMIRI:** Sara Curci, Assimina Gouma • **IMPRIMAT LA:** Remaprint, 1160 Wien

Viena, Octombrie 2016

Diese Publikation gibt es auch in deutscher und englischer Sprache. / This publication is also available in German and English. / Această publicație este disponibilă și în limba germană și engleză. // Bestellungen unter / order at / comenzi la: **SEZONIERI@GMX.AT**

FINANȚATORI: Forumul european al cetățenilor și cetățenelor / Fondul special de proiecte al ÖH al Universității din Viena / Fondul special de proiecte al Reprezențanței federale ÖH / Prekär Café / PRO-GE – Die Produktionsgewerkschaft / Le mulțumim tuturor celor care ne-au sprijinit individual!

www.sezonieri.at
www.facebook.com/sezonieri

Campania »Sezonieri« pentru drepturile lucrătorilor agricoli în Austria este o inițiativă comună a PRO-GE, sindicatul din domeniul producției în cadrul Federației Sindicale Austriece (Österreichischer Gewerkschaftsbund); Nyéléni – Forumul pentru Suveranitate Alimentară; UNDOK – Federația pentru Suport Sindical în Favoarea Lucrătorilor fără Documente; MEN-VIA – sprijin pentru bărbații afectați de traficul de persoane; LEFÖ – consiliere, educație și sprijin pentru femeile migrante; activiste și activiști independenți.

www.forumcivique.org

Forumul european al cetățenilor și cetățenelor (Europäisches BürgerInnenforum – EBF) este o rețea internațională de solidaritate ce sprijină autoorganizarea prin crearea de rețele între inițiative de emancipare, în vederea expunerii unor neajunsuri prin intervenții directe. Forumul participă, de mai mulți ani, la o campanie comună de solidaritate cu sindicatul lucrătorilor agricoli SOC-SAT, din sudul Spaniei. Publicații pe această temă: »Anatomie eines Pogroms – z.B. El Ejido« (2000), »Le goût amer de nos fruits et légumes« (2001), »Bittere Ernte. Die moderne Sklaverei in der industriellen Landwirtschaft Europas« (2004), »Peripherie & Plastikmeer. Globale Landwirtschaft - Migration - Widerstand« (împreună cu NoLager Bremen, 2008), »Orangen fallen nicht vom Himmel. Der Sklavenaufstand in Rosarno« (Jean Duflo, 2011) – de comandat pe pagina web.

Sezonieri: Salariul ta

Consiliere Juridică
+43 800/ 311 903
Luni-Vineri 08:00-16:00

netto €

PRO-GE
DIE PRODUKTIONSGEWERKSCHAFT

Produzenten für
Landwirtschaft und
Gartenbau
Österreich

LEFÖ

Landwirtschaftliche
Erzeugnisse für Österreich
Landwirtschaftliche
Erzeugnisse für Österreich

nyéléni Austria
Österreichische Bundesregierung

Sindicatul te ajută!
ău minim este
5,72/oră

www.sezonieri.at

Foto: Sónia Melo